

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

INDEPENDENT LITHUANIA

Už Lietuvos išlaisvinimą! Už ištikimybę Kanadai!
For liberation of Lithuania! For loyalty to Canada!

Authorized as
second class mail. Post Office Department, Ottawa

LEIDŽIA KANADOS LIETUVIŲ CENTRO TARYBA IR
SPAUDOS BENDROVĖ „NEPRIKLAUSOMA LIETUVA“.

Redaktorius Jonas Kardelis.

D.O.M.I.N.I.C. 6-6220

7722 George Str., Ville Lasalle, Montreal, P. Q., Canada.

Prenumerata metais: Yearly Subscription Rates:

Kanadoje \$ 5.00 Kanada \$ 5.00

Amerika ir P. Amerika \$ 5.50 Amerika & S. Amerika \$ 5.50

Visur kitur \$ 6.60 Other Countries \$ 6.60

Adresų pakeitimas 25 ct (su prenumerata arba sm. pašto ž.)

Ilgalaikiai skelbimai, pagal susitarimą, gauna nuolaidų.

Pradedant mokslo metus

IR

LIETUVIŠKOSĖ MOKYKLOSE

Mokslo metai, tiesa, jau prasidėjo. Jau mokyklos pilnos mokinių. Tat, atrodo, netektų nei kalbėti apie tai. Tačiau, iš vienos pusės, yra šis tas nauja Kanados mokyklų srityje, o, iš kitos pusės, mokslui reikia pasiroditi iš anksto ir tam pasiruošimui reikia laiko, — tat, tas ruošia vaikus leisti į mokyklas, turi iš anksto apsigalvoti ir apsispręsti.

Nauja Kanados mokyklų ir mokyimo srityje yra tas, kad Kanados vyriausybė susirūpiu mokslu lygio pakėlimu. Ši tikint, kad Kanada bendrojo lavinimo mokslo srityje yra laimėjusi atsilikusi nuo Europos. Todėl keliamas mokslo lygis — čia dinamą programą, įvedami nauji mokslo dalykai. Šias permainas galima tikti pagrįsti.

Renkant gi vaikams pradžios mokyklą, susiduriama su klausimu: kokią mokyklą pasirinkti? Kanados savybė, kad čia yra dvi lygiagrečios kalbos, anglų ir prancūzų, — kurios išmokslintiems asmenims yra abi privalomos, tat iškyla klausimas: kurios kalbos mokyklon siūsti vaikus mokyti? Spręsdami šį klausimą, turėtume būti praktiški, nes visi žinome, kad anglų mokykloje vaikai prancūzų kalbos neįmoksta, kaip ir prancūzų mokykloje neįmoksta anglų kalbos. O tačiau abi kalbos reikalingos. Kaip pasiegti? Atrodo, kad praktiškiausia yra į pradžios mokyklą leisti vaikus į prancūzų kalbos mokyklą, o gimnaziją (high school) — į anglų. Tat mums, lietuviams, šis kelias yra pats praktiškiausias.

Kaikas mano, kad tai daugiau tinka berniukams, kurie, baigę augštuosius mokslus ir išeidami į platų Kanados gyvenimą, yra privalomi abiejų kalbų mokytojai. Tai tiesa. Bet šis tiesa lygiai tinka ir mergaitėms. Jos, nors tikrai vidurinių mokslo baigusius, dažnai gauna darbų visokiuose biuruose, kontorose, kurios turi plačių su pasauliu ryšių, ir ten kalbos yra labai reikalingos. Dažnai vien kalbų mokytojas sudaro geros tarnybos pagrindą. Leidžiant vaikus į mokyklą, nereikia varžytis, kad tėvai arba leidžiamasis į mokyklą vaikas ne vieno žodžio ta kalbą nemoka. Tai gal dar geriau, nes, viena, vaikai labai greit kalbos išmoksta, antra, jie ne

mokėdami kalbos, mokykloje ją išmokys taisyklingiausiai.

Žinoma, pagrindinis dalykas: leiskime visus vaikus į mokyklas. Kas pabaigė pradžios mokyklą, leiskime į gimnaziją — high school, o kas pabaigė vidurinių mokslo, leiskime augti į mokyklą. Ir atkreipkime dėmesį į šią detalę: jeigu galime, sudarykime sąlygas, kad mūsų vaikai pabaigę vieną iš Montrealio esančių universitetų — arba anglų kalba McGill universitetą, arba prancūzų kalba Montrealio universitetą. Tai yra geros, visos teisės duodančios, augštosios mokyklos.

Bet mes esame lietuviai, todėl lietuviams turime ir būti, ir todėl leiskime ir įpareigokime savo vaikus einančius į anglų ar į prancūzų mokyklas, būti naip papildyti jų programas lietuviškais dalykais. Tam tikslu Montrealyje veikia dvi pradžios šeštadienines mokyklas (Rosemounte ir Verdune) ir Augštesnieji Lituanistikos kursai, kuriuos laiko baigusieji pradžios mokyklas ir kurie papildė programą lietuviškais dalykais maždaug gimnazijos kurso apimtyje. Beje, į kursus priimami ir nebaigusieji pradžios mokyklų, jeigu jiems dėl įvairių priežasčių tai nepasisekė padaryti, bet jeigu jie turi noro gauti lietuvių kalbos, literatūros, Lietuvos istorijos, Lietuvos geografijos ir kitų lietuviškų dalykų žinių.

Kas lankė šeštadienines pradžios mokyklas ir Augštesniuosius Lituanistikos kursus, neapstebotai ir yra patenkinti, nes jie angliškose ir prancūziškose mokyklose yra augštesni už kitus visa galva ir jų mokslo laipsniai visada yra augštesni. Tat lietuviškojo mokslo dalykai yra ne tik reikalingi ir naudingi mūsų vaikams, kaip lietuviams, bet jie yra labai naudingi ir bendram lavinimui ir bendrai mokslo pažangai.

Tat, visi į mokslus, o lietuviams — dar būtinai ir į lietuviškas mokyklas. Tėvai, supraskite savo tautinę pareigą ir siųskite savo vaikus į lietuviškas mokyklas, o mokiniai — naudokitės proga, kad jūs galite išsieti ir lietuviškųjų mokslų kursą, ko negali padaryti mažųjų kolonijų lietuvių vaikai.

J. Kardelis.

Gyvenimiški reikalai

RAŠO VACLOVAS H. ŽIŽYS

15.

Ankstyesniuose straipsniuose mes susipažinome, kas atsitinka, jei mes neprisirengiame sudaryti testamentą.

Mūsų laimei yra keletas rūšių tų testamentų, taip kad ir la bali nerangiems esant, kartais gali būti gan lengva tą reiką įnešti į galutinai sutvarkytą, ta bent gerokai aptvarkytą.

Esmeje, testamentas yra tik tas lakštas popieriaus, kuriame jūs surašote nurodymus, kas turi būti padaryta su tuo, kas jūs palikiate. Nieko komplikuoto.

Daugumai mūsų tai, lyg ir laiškas mūsų šeimai ar urau

gams, kuris yra atidaromas tik po mūsų mirties.

Ir jeigu mes visi į šį reikalą žiūrėtume tik iš to taško, tai daug mažiau širdgėlos bei vaidų kiltų paliktų šeimos narių tarpe.

Dažnai sunkiai dirbame, bandydami užtikrinti šeimos rytojų, o tačiau nemažą dalį paleidžiame vėjais neparašę to, taip vadinamo, laiško.

Kartų reiktų įspėti, kad nesu sidarytumėte išpūdžio, jog jūs ir aš esame pilnai kvalifikuoti testamentų sudarymui.

Net ir patikėtos įstaigos, (Trust Co.), kurios valdo di

Lenkų karo atstovo atsiminimai apie Lietuvą.

Karo Muzėjuje

1938 m. birželio mėn. pradžioje prašiau plk. Dulksnį, kad jis sudarytų man sąlygas aplankyti Kauno Karo muzėjų. Pradžioje plk. Dulksnys atidėjo atsakymą, tačiau po kelių dienų paskambino pranešdamas, kad muzėjaus dir. gen. Nagevičius laukia manęs kiekvieną dieną. Jis mielai, asmeniškai, sutiko man muzėjų aprodyti. Sutariau birželio 14-tą d. 10 val. ryto.

Apie Kauno Karo muzėjų

Puvau iš anksto informuotas kaip priešlenkiškos propagandos pagrindinį centrą. Jame yra surinkti įvairių atsiminimų iš lietuvių — lenkų praeities su aiškiu tikslu parodyti priešiškus Lenkijos kėslus Lietuvai. Taip pat, man gerai buvo žinoma, kad Karo muzėjaus vienoje salėje yra marmurinis paminklas lietuviškiu irau: „Lietuvi, atminti, kad klastingas lenkas 1920 m. spalio 19 d. (autorius maišo datą — K. B.) atėmė Tau Vilnių. Tavo sostinę!“.

Tikrumoje, Karo Muzėjų galėčiau aplankyti vienas, be jo kio pranešimo Lietuvos štabui. Tačiau pasirinkau atvirą kelią, pastatydamas visą reikalą aiškioje plotmėje.

Apie Kauno Karo Muzėjaus

direktorių med. dr. gen.

Nagevičių

taip pat žinojau, kad Lenkijos atžvilgiu jis yra labai nepalankus. Jis yra vienas iš aktyviausių Vilniaus Vadavimo Sąjungos narių.

Mano oficialus vizitas Karo muzėjuje pirmiausiai turėjo tikslą užakcentuoti, kad kaip lenkas, nematau jokių boikotimo priežasčių, o išrašydama masį ir garbės svečių knygą kaip Lenkijos kariuomenės atstovas, norėjau stipriai uždeklaruoti draugišką Lenkijos kariuomenės nusistatymą naujos (auto rias pabrakuta. — K. B.). Lietuvos ir jos neliečiamybės ir ne priklausomybės atžvilgiu. Tačiau, eidamas paskirtą dieną į

džiulius palikimus, turi savo teisininkus testamentų surašymui.

Pilniasniam reikalo supratimui, mes Quebec'o provincijoje galime naudotis 3-mis testamentų rūšimis, būtent: Notariu (Notarial will), Anglišku (English Form will) ir Laiškiu (Holograph will).

Nesiginilant į smulkmenas, notarinis testamentas turi būti sudaromas pas notarą ir jam reikiama 2-jų liudininkų. Be abejo, tai yra pats geriausias.

Angliškasis yra surašomas į specialiai atspaustuosius lakštus prie 2-jų liudininkų. Tie lakštai pasiduoda rašomųjų medžiagų krautuose.

Šie abu testamentai yra naudojami sudėtingesniuose turto padalinimuose ir jau vien dėl to reiktų geriau kreiptis į notarą ar advokatą patarimo.

Trečiasis testamentas — pats paprasčiausias — nereikalingas jokio liudininko ir rašomas savo ranka.

Sakykime, jog viskas, ko mes norime, yra užsitikrinti, kad po mūsų mirties žmona gautų visą mūsų turtą ir dėl vieno ar kito sumetimo nenorime kreiptis pas notarą.

Tuo atveju parašome lyg ir laišką, būtinai savo ranka (ne mašinėle), kuris, be abejo, turi būti aiškiai įskaitomas ir lengvai suprantamas.

Aišku, nėra taip jau visai prasta, nes reikia neužmiršti ir paminėti, jog šiuo testamentu yra panaikinami visi iki šiol buvę (nors jų ir nebuvo), reikiami padėti datą ir pasirašyti.

Suprantama, aš nesitūlau vien tik tokiu testamentu pasikliauti. Bet neturint kitokio ir toks yra jau testamentas!

Manau, jog pavyko šiek tiek atkreipti jūsų dėmesį į tą taip svarbų, ir neretai apleistą, reikalą.

Jei galiu būti kuo nors naudingas tais klausimais, mielai atsakysiu ir jūsų pasiteiravimus. Tad iki sekančio karto!

STUDENTAI: Gyvenimas ir Veikla

STUDIJŲ DIENOS MONTREALYJE

KLSS Montrealio skyrius rugsėjo 24, 25 dd. ruošia Studijų Dienas.

Suvaziavimi programa:

Sešt., rugsėjo 24 d.

9 val. Registracija Aušros Vartų parapijos salėje, 1465 de Seve St., Cote St. Paul.

10 val. Atidarymas.

10.30 val. R. Kulienės pasakaita „Lietuvio akademiko ir ka brestančiai kartai“. Diskusijos.

1 val. Pietūs.

2 val. Diskusijos aktualiais studentiškais klausimais.

8 val. Initium Semestri balius — banketas Winslor buty. Apsirengimas — semiformal.

Sekmad., rugs. 25 d.

11 val. Šv. Mišios Aušros Vartų parapijos bažnyčioje.

12.30 val. Dr. H. Nagio pasakaita „Lietuvio akademiko santykiai su vyresniaja karta“.

1.30 val. Uždarymas.

Balius-banketas įvyks Windsor viešbučio Versailles salėje. Vakarienės ir šokių metu groso puikus CBC stoties orkestras. Pakvietimus prašom iš anksto išgauti pas valdybos narius: V. Piečaitį, RA 2-4449; S. Pakulytę, PO 9-1857; M. Tauteraičių, DO 6-7257; E. Rupšytę, PO 8-9768. Įėjimo mokestis į balių \$ 7.50; prie garbės stalo \$12.50 asmeniui.

Jūsų dalyvavimas bus visur lauktinas. Valdyba.

Lietuvoje atsilankiusieji pasakoja

P. Šuplevičius pasakoja toliau: — Mane visi (kas tie visi?) užtikrino, kad per 10 metų (Rusijoje jau 40 metų sovietai ja, o vis dar žada... po... 10-ties metų, o kai praeina tie pažadėti 10 metų, žada kitus 10 metų, o tvarkos nebuvo ir nėra, gerovės nebuvo ir nėra), kad per 10 metų niekas negyvens senuose namuose. (Tai sovietai svajonė — panaikinti vienkiemių sodybas, atimti iš kolūkiečių paskutinius 60 arų ir visus suvartyti į dvarų, vadinamų kolchozų, centrus. Tikrai, kaip padaryti, kai niekaip nenustatyti kolchozų ribų — tai diena, tai mažina, tai sulieja po kelis, tai vėl išardo. Eksperimentams nėra galo, nes ir taip ir kitaip vis nesiseka susitvarkyti. O kas bus, jeigu suvartys visus ūkininkus į dvarus pasirodys, kad vėl negerai?). Bet tikrai buvo įdomu iš p. Šuplevičiaus išgirsti, kai jis toliau pasakojo:

— Visiems kolūkiečiams bus pastatyti nauji namai. Tikrai klausimas, kam pirma statyti — žmonėms namus, ar gyvuliams tvartus? Lietuvoje stato modernius tvartus. (Taigi, ar neaišku, kad sovietijoje gyvuliai yra augščiausiai vertinami už žmones? Ir tai ne juokas, nes žmogus gyventi daugiau, kaip 9 kvadratinis metrus ploto ne duoda, o gyvuliams... stato modernius tvartus...). Yra pieninės (jos ir buvo, bet turėjo ir pieno, o dabar pieno, deja, trūksta). P. Šuplevičius pašaipauja: Per sijoną košti pieno ne reikia. (Nepriklausomybės laikais pieno ūkis buvo pastatytas pavyzdinčiai. Sovietų okupacijos metu jis tikrai apskurdėjo ir sumenko. Pieninės pastatytos nepriklausomybės laikais, ne okupacijos laikais. Pieno centras yra nepriklausomybės laikų kooperacijos padarinys. O ne sovietinis valdinis. P. Šuplevičius vis dar galvoja carinės okupacijos laikų būdu, ir jam atmintyje tebesėdi carinės okupacijos laikų gyvenimas Lietuvoje, kuris nepriklausomybės laikais buvo išgyventas).

Juo toliau juo p. Šuplevičius kalbėjo vis įdomiau ir sensaciniau: — Mums dabar galva ne skauda, jeigu rugiai sugulė derlius blogas, — mums kviečius augina Ukraina... (Matote, Lietuvos žmonės gali sau ant pečių pasitiesti miegoti, — jiems duonos pagamins Ukraina... Tikrai šios p. Šuplevičiaus žinios jau tikrai ne iš kolūkiečių. Tai — fantazija, kuri su realybe nieko bendra neturi, nes šitiek Rusija iš Lietuvos kol kas dar viską išveža. Išveža ne tik tai todėl, kad neturi pati, bet ir todėl, kad Lietuvos žmonės geriau, tobuliau padaro, Rusijos prekybos min. Pavlov liepos 29 d. „Ekonomičeskaja gazeta“ rašo: „Rusijos valdžia pilnai supranta. Bet naujoji Lietuva negali remti savo istorijos kūrimo tais žmonėmis, kurie jau tapo lenkais amžių begyje, pradedant XIV a. iki 1905 m.

Daugiau bus.

zeta“ rašo, kad Rusijos fabri kai leidžia broką — baldų penktadalį — brokas, kas penktas televizijos aparatas visai neveikia, kojinės „Kapron“, kurių kaina 40 rublių, po dienos ar net kelių valandų iširsta ir tt. Tat iš Lietuvos veža, ką tikrai pasigrobiami). Suminėjęs, kad Lietuvai duoną gamina Ukraina, p. Šuplevičius sako:

— Po 3—4 mėnesių Vilniuje paleis natūralines dujas, atvestas iš Ukrainos. Tat matote, kaip svarbu turėti bendrą gyvenimą su kitomis tautomis. Ma ne tėvas turėjo lopą žemės, kurį šuva uodega pridengti galėjo. Dabar, sako (kas sako?), mums žemės nereikia... (Žinoma, kam ta žemė reikalinga, jei galime amiegoti ant pečių, nes dujų pasiūlyti duos Ukrainai, Ukraina duos ir kveičių...). Kaip tvarkosi kolūkiai? Ar renka pirminką? Taip, renka. Bet jeigu pirminkas nemoka tvarkyti, komitetas atsiunčia vedėją (Jonynas gi Pergalėje rašo, kad kolūkių direktorius skiria kolūkių valdybos viršininką). Vyksta hauzų statyba. Dabar kolūkiai — kaip kaimai, bet ne toki, kaip seniau būdavo. Dabar Lietuvos kaimai atrodo, kaip mūsų Val David (stebuklingas pasikeitimas, kai niekas nestatoma ir net nere montuojama?) Kolūkiuose yra kultūros namai, knygynai, saiveikos rateliai.

P. Šuplevičius gana santūriai pakalbėjo apie Pirčiupį: Ten gyvena ne komunistai (komunistų ten bijo kaip maro — iš kur jie ten bus), o kaimiečiai. Bet vokiečiai rado ten nušautus 3 vokiečius, tat keršydamu vokiečiai sudegino 11 gyvų žmonių. (Tai teisybė — žiauri). Ar visi lietuviai gerai gyvena? Ar jie mus pralenkė? — klausia p. Šuplevičius ir atsako: — Ne. Jie mūsų nepralenkė dar. Mes geriau gyvename, patogiau. Jie neturi nei žiubių, kaip mes. Neturi ir šal dytuvų. Mums sakė (kas?) nuvažiuoti į Kanadą, nemeluokite. (Norisi tikėti, kad pasakotojai nemelavo, bet jie ir teisybės, kurią žino, nepasakė. Jie pasakojo ne teisybės pagrindu, bet propagandos, tempdami viską ant Lietuvos okupanto kurpalo. Ar taip elgtis yra objektyvu, — tereprendžia patys pasakotojai ir skaitytojai).

Po to sekė klausimai ir atsakymai.

Bus daugiau.

MOKYKLINIO INVENTORIAUS GAMYBA

Tarybinės kontrolės komisija, patikrinusi aštuoniuose rajonuose mokyklinių suolų gamybą ir kokybę, rado, kad Biržų, Klaipėdos, Molėtų, Raseinių, Telšių ir Ukmergės rajonų mokyklų suolai buvo gaunami blogi, dauguma jų neatitiko nustatytų reikalavimų. Ypač blogai suolų gamyba buvo suorganizuota Biržų ir Raseinių rajonuose. Biržuose pagaminti 1959 metais suolai pasirodė esą reikalingi kapitalinio ar vidutinio remonto.

Daugelio sukaktuvių akivaizdoje

DR. S. BAČKIO KALBA, PASAKYTA VII-TOJE KANA
DOS LIETUVIŲ DIENOJE 1960 M. RUGSĖJO MĖN. 4
D., TORONTE, SUTRUMPINTA.

Pasveikinęs 7 L. D-nos daly
vius savo ir Lietuvos atstovo
JAV, J. Kajecko, vardu, dr.
St. Bačkis kalbėjo:

Šie metai turtingi pasauli
niais įvykiais. Jie jais turtingi
ir mums. Šiandieną kraujas lie
jasi Afrikoje ir per dešimt kraš
tų jau šiemet ten gavo laisvę
ir nepriklausomybę, o Lietuvo
je vis vergija tebeviešpatauja.
Šį pavasarį patyrėme viršūnių
konferencijos Paryžiuje eigą.
Kubos įvykius. Šį rudenį, lap
kričio 8 d. JAV žmonės rinko
prezidentą. Kasdieną beveik pa
tiriame ir Kremliaus giesmę
apie taiką, taikingą sambūvį,
apie lygiai Raudonosios Kini
jos valdovų pareiškimus, jog
karas neišvengiamas... Visa tai
žinodami ir dar prisimindami,
kad Jungtinių Tautų Organiza
cija šiemet rengiasi priimti na
riais naują keturiolika valsty
bių, mes tuojau pagalvojame
apie Lietuvą.

Šiemet atšventėme ir dar mi
nime keletą ir savų sukaktių.
Prieš akis iškyla Lietuvos pra
eitis, jos didybė: Durbės mūšio
laimėjimas, Žalgirio mūšis, 40
metų sukaktis, kai susirinko
Lietuvos Steigiamasis Seimas ir
kai Lietuva pasirašė su Sovie
tų Rusija taikos sutartį, kurią
1940 metais Kremlius sulaužė;
20 metų sukaktis, kai JAV vic
šai pareiškė, jog jos nepripa
žins Lietuvos ir kitų Pabaltijo
valstybių karinės okupacijos ir
priverstinio įjungimo į Sov S
gą. Šiemet taip pat sukanka ir
20 metų, kai Lietuva okupuota
ir kai lietuviai ryžtingai pradė
jo kovą už savos valstybės, lais
vos ir nepriklausomos, atstaty
mą, kovą už teisę ir teisingu
mą, kovą prieš Rusijos imperia
lizmą ir jos uždėtą Lietuvai
jungą.

Sekdami įvykius ir reiški
nius,

mes klausiamo, kur eina
pasaulis, ką rytojus jam ir
Lietuvai žadą?

Neklysimė tvirtindami, kad mes
esame, gal būt, naujų pasauli
nių įvykių išvakarėse, nes visi
kalba apie gyvenamojo laiko
tarpio sukrėtimus bei pavojus.
Susirūpinusios yra JAV, visa
Vakarių Europa ir visi kraštai,
kurie dar laisvi yra. Vakarių pa
saulio politinė santvarka kei
čiasi. Šiemet esame akivaizdoje
naujo pasaulinio istorijos lapo.

Mūsų kartai tenka sunkus
darbas, reikalas kovingumo
dviasį išlaikyti ir ryžtis laimėti

mo siekti.

Ryžto ir kovingumo dvasia
gyvendami, mes šiandieną su
sirinkome VII-tąją Kanados
Lietuvių dieną Žalgirio 1410 m.
liepos 15 d. mūši prisiminti ir
tą Lietuvį tautai didingą 550
metų sukaktį paminėti.

Beveik du šimtmečių Lietu
vių kovos vyko su kryžiuočių
ordinu, bet lietuvių pasiprieši
nimas nepalūžo. Pavoju didė
jant Vytautas Didysis kartu su
Jogaila sutarė užkirsti kelią kry
žiuočių ordino invazijoms. Žal
girio mūši laimėjo jungtinis lie
tuvių ir lenkų frontas. Vytau
tui Didžiajam vadovaujant, bei
talkingams padelant, Lietu
viai Gedimainčiai laimėjo mū
ši, nors tai dažnai pasaulinėje
istorijoje nutylima.

Minėdami Žalgirio 550 metų
sukaktį, mes randame, kad Žal
girio pergalė iš esmės pakeitė
Lietuvos, Lenkijos ir ordino
valstybių santykius. Žalgirio
mūšis kelią užkirtė vokiečių ag
resijai šioje Europos dalyje ir
jo paseka buvo ta, kad pradėjo
reikštis slavų tautos — lenkai
ir rusai.

Žalgirio mūšio laimėjimas pa
tikrino Lietuvos vakarių rias
su žemaičiais ir užnemune.
Prie senojo Lietuvos Augštai
čių kamieno prisijungė dvi gi
miningos sritys, kurios Lietu
vos istorijoje vėliau suvaidino
nepaprastai didelį vaidmenį.

Vytauto Didžiojo iškelta as
menybė, jo veržlumas, drąsa ir
iniciatyva, jo sumanumas sun
kiais momentais buvo ir yra lie
tuvams

gražus lietuviško genijaus
simbolis.

Su Žalgirio periale prieš mūsų
akis iškyla Lietuvos praeities
didybė. Mes vaizduojamės Vy
tauto Didžiojo laikų Lietuvą
nuo Baltijos ligi Juodųjų jūrų.

Bet su Žalgirio mūšio 550 m.
sukaktimi mums žinotina, kad
Žalgirio pergalė nebuvo galuti
nė. Lietuviai ir po to turėjo ko
vą tęsti prieš kitų tautų, rusų,
švedų invazijas. Jie turėjo ko
voti prieš lenkų politinę, kultū
rinę ir per bažnyčias infiltraci
ją į Lietuvą. Vėliau sekė 117
metų trukusi caristinė Rusijos
okupacija. Šiuo laikotarpiu ko
va buvo sunki, nes caristinė Ru
sija siekė visai išnaikinti Lietu
vos vardą iš istorijos iš žemėia
pių. Tačiau Žalgirio pergalės
dvasia liko gyva lietuvių širdy
se ir jie rado būdų kovoti ir lai
Nukelta į 6-tą psl.

2000 Kalėdinių siuntinių be uždarbio

LIETUVIŲ PREKYBOS BENDROVĖS vadovybė naudoja
ši šia proga pareikšti visiems bet kur pasaulyje gyvenantiems
lietuviams padėkai už didžiulę paramą, kurią jie parodė per
pastaruosius trejus metus.

Reikšdami nuoširdų ačiū, pagal įprastinę savo tradiciją ŠI
KARTĄ VĖL jaučiame pareigą visiems LIETUVIAMS at
duoti kaip dovaną 2000 SPECIALIŲ KALĖDINIŲ SIUNTI
NIŲ uždarbi.

Remdamiesi ilgu savo patyrimu ir atydziai parinke siulome ypa
čiai veringus 2 SKIRTINGUS KALĖDINIUS SIUNTINIUS
BE UŽDARBIO.

KALĖDINIŲ SIUNTINIŲ NR. 1 SUDARO:

- 3 jardai vilnonės medžiagos vyriškam ar moteriškam kos
tiumui (tamsiai mėlynos, juodos, mėlynos ar žalios),
- 3¼ jardo vilnonės medžiagos vyriškam ar moteriškam kos
tiumui (tamsiai mėlynos, rudos ar tamsiai pilkos),
- 3 jardai dvigubo pločio pamušalo,
- 1 sunkus vilnonis megztinis, sibirišku vadinamas,
- 1 pora žieminių moteriškų kojinių,
- 1 pora vilnonių vyriškų kojinių.

Normali šio siuntinio kaina yra \$ 44.00.

KALĖDINĖ šio siuntinio Nr. 1 kaina yra tikrai

\$ 39.00

įskaitant visus mokesčius.

KALĖDINIŲ SIUNTINIŲ NR. 2 SUDARO:

- 6½ jardo vilnonės medžiagos 2 vyriškiems kostiumams (tam
siai mėlynos, rudos ar tamsiai pilkos),
- 6½ jardo vilnonės medžiagos 2 moteriškiems kostiumams
(tamsiai mėlynos ar pilkos),
- 3 jardai vilnonės medžiagos vyriškam ar moteriškam pal
tui (tamsiai mėlynos, juodos, mėlynos žalios ar kupranu
gario spalvos),
- 4 jardai sunkaus raišo medžiagos 1 moteriškai ar 2 vai
kiškoms suknėlėms,
- 10 jardu dvigubo pločio pamušalo.

Normali šio siuntinio Nr. 2 kaina yra \$ 85.00.

KALĖDINĖ šio siuntinio kaina yra tikrai

\$ 75.00

įskaitant visus mokesčius.

LITHUANIAN TRADING COMPANY

341, Ladbroke Grove
London, W. 10
England.

Visos šių abiejų KALĖDINIŲ siuntinių medžiagos yra
eksportinės angliškos medžiagos.

Visos kostiuminės šių abiejų KALĖDINIŲ siuntinių medžiagos
yra sužymėtos įrašais:

„MADE IN ENGLAND“

TURINT GALVOJE LABAI DIDELĮ PREKYBINĮ MŪSŲ
PASISEKIMĄ 1959-60 METAIS, MES ESAME PAJĖGŲ
ŠIAIS METAIS PASIŪLYTI KALĖDINIAMS BE UŽDAR
BIO SIUNTINAMS SPECIALIAI MUMS GAMINTAS
NAUJAS MEDŽIAGAS, ŽYMIAI GERESNĖS RŪŠIES IR
ŽYMIAI PATRAUKLESNIO RAŠTO IR ŽEMESNĖMIS
KAINOMIS NEGU PRAEITAIS METAIS.

Pareikalavus siųsime oro paštu nemokamus medžiagų pavyz
džius į bet kurį pasaulio kraštą.

Mūsų šį KALĖDINIŲ be uždarbio siuntinį gali užsisakyti kiek
vienas lietuvis, vis tiek, ar jis yra mūsų klientas, ar kitos firmos.
BET KADANGI NORIME VISIEMS DUOTI PROGOS
PASINAUDOTI TUO PASIŪLYMU. TAI NUSTATĖME,
KAD IŠ KARTO BET KAS GALI UŽSISAKYTI NE DAU
GIAU KAIP 2 SIUNTINIUS (PO VIENĄ KIEKVIENO).
Priiminėsime taip pat po \$ 1.00 užstato, kuris užtikrins, kad
bet kuris kalėdinis siuntinys galės būti palaikytas 10 savaičių.

Mes garantuojame:

- Kiekvienas siuntinys pasieks gavėją,
- Jei siuntinys dingtų, grąžiname pinigų arba nemokamai pa
siunčiame kitą siuntinį,
- Apmokame visus mokesčius čia, dėl to siuntinio gavėjas,
sulaukęs Lietuvoje siuntinį, nieko jau nebemoka.
- Siunčiame visas medžiagas tikrai pagal pasirinktuosius pa
vyzdžius.
- Kitas prekes siunčiame tikrai pagal jų aprašymą.

Pareikalavus oro paštu nemokamai siunčiame savo bendrinį
katalogą, kuriame sužymėtas didelis prekių pasirinkimas, ir
savo standartinių siuntinių kainoraštį 31 skirtingus siuntinius,
kurių kainos yra nuo \$ 29.00 iki \$ 125.00, įskaitant visus
mokesčius.

Malonu taip pat pranešti visiems lietuviams, kad iš 1 HUNT
STREET esame persikėlę į žymiai erdvesnes modernias
patalpas.

Lietuvos karo invalido atsiminimai

PETRAS PLESKEVIČIUS

Esu Petras Pleskevičius. su
nus Vinco ir Anelės Pleskevi
čių, džiukas, gimęs 1904 metais
birželio 8 dieną Meškučių kai
me, Nedzingės par., Alytaus
aps. Mano tėvai buvo ne
gi. Tėvas buvo bežemės kampi
ninkas, turėjo mažą savo dūm
nį namuką ant svetimos žemės.
Buvome du vaikai — sesutė
Alena, vyresnė ir aš. Gyveno
me vargingai, nes buvo visokių
trūkumų, teko būti daugel kar
tų net ir nedavalgius. Apie
žmoniškesnę aprangą nėra ko
nei kalbėti. Tėvas ir motina ei
davo nuo pirmo gaidžio užgie
tojimo pas kaimynus ūkinin
kus arba į dvarą su spragilu
kulti javus ir kitokius darbus
dirbdavo, kad tik užsidirbus
sau ir mums kąsni duonos.

Bet sesutės, tarnauti nleido.
Ji ėjo mokyti Meškučių pali
varkan rusų ir vokiečių kalbos,
rašyti ir skaityti. Aš ganiau ban
dą 3 vasaras Meškučių palivar
ke, kad nercikėtų tėvams moki
ti ir atidirbti už sesutės Alenos
mokymąsi pas pono Robert Pro
ger dukras Zoską ir Maryską.
Jos jai mokino vien rusiškai
ir vokiškai, bet nieko nebuvo
mokoma lietuviško. Aš gi nuo
kinausi Meškučių kaimo kit
kaimo direktorių vien tik iš

maldaknygių ir tai lenkiškų.
Mano tėvas ir motina abu buvo
visiškai bemoksliai, nei rašyti,
nei skaityti abu visai nemokėjo.
Sesutė Alena baigė vieną klasę
gimnazijos rusų ir vokiečių kal
bomis. Aš gi pas kaimo derek
torių likausi tik savamokslis,
bet jau galėjau pasirašyti ir pa
skaityti maldaknygę. Tėvai to
kiu mano mokslu labai džiaugė
si.

Po to mokslo mano tėvai iš
leido pas kaimo siuvėją moky
tis siūti. Išmokau siuvėjo ama
to ir jau galėjau siūti kaimo
žmonėms ilgus kailinius, švar
kus ir kitą kaimo žmonėms rei
kalingą aprangą. Netik vyrams,
bet ir moterims siūdavo, ir
visi girdavo, kad labai geras mū
sų kaimo ir apylinkės siuvėjas.
Todėl darbo turėdavau visada,
net ir per daug. Be to labai mėg
davau medžioti. Buvau tikras
brokanierius. Bet tą išmoka
siuvėjo amatą ir tą medžioklę
praktikavau visai trumpai.
1919 metų sausio 1 dieną pasi
sakiau savo tėvams ir sesutei,
kad einu į Mielūnų kaimą pas
tetą, tėvo seslę ir svečius. Bet
ten eidamas, tėvams ir seserei
nieko nežinant, pasukau kitu
keliu ir atvykęs į Alytų, stojau

savonorių į Lietuvos kariuome
nę, pirmą pestininkų pulką, 3-
čią kulkosvaidžių kuopą. Tė
vas ir motina net keletą kartų
buvo atėję ir reikalavo ir prašė,
kad grįžčiau namo, bet aš jų
tuos prašymus ir maldavimus
visu griežtumu atmesdavau. Bu
vau uniformuotas karys, ir tas
man labai patiko. Žinoma, aš
ten radau medžioklę kitokią, ne
gu aš norėjau ir mylėdavau.
Ten šaudydavau aš, bet gavau
ir atgal, nes priešų buvo labai
daug. Ir veržėsi jie iš visų pu
sių — iš rytų bolševikai, iš pie
tų lenkai, ir iš vakarų mišinys
— tai Bermonto — Avalavo
gvardijos. Ir reikėjo žiūrėti i
visus Lietuvos priešus ir neprie
telius. Iš kur buvo puolama,
ten buvo ginama visa Lietuvos
teritorija, ir kiekviena pėda žė
mės. Ji buvo lygiai brangi, ne
išskiriant ar tai buvo Suvalki
jos, Žemaitijos, ar Dzūkijos,
mano tėviškės. Meškučių kai
mas buvo užimtas lenkų kariuo
menės, todėl tekdavo ten nu
vykti ir su jais pasišaudyti.
Mums tas labai sekdavosi. Vie
ną kartą paisivarėme 7 lenkus,
kitą kartą 13. Po to ir lenkai
pasidarė daug atsargesni ir
gudresni. Sustiprino savo dah
nį Meškučių kaime. Net dviem
kuopom pradėjo visus sekti ir
žiūrėti daugiausia nuo Varčios
miško, iš kur atvykdavo Lietu
vos savonorių žvalgai. Už Var
čios miško buvo neutrali zona
ir iš ten tekdavo labai dažnai
susišaudyti su lenkais. Vieną
kartą mano dalies vadas kari
ninkas Petras Grušeckas išlei
do manė į tėviškę. Meškučių
kaime ir liepė sužinoti, kiek
kaime lenkų, kur stovi jų sargy
bos ir iš kur būtų kaip genau
siai pulti lenkus ir juos visai iš
vyti iš Meškučių kaimo. Man

davė karišką vokišką šautuvą,
150 šovinių ir dvi rankines gra
natas. Buvo žiema, ir nemažai
sniego. Iki pat Švabalaukės kai
mo prie Varčios miško atėjau
ginkluotas ir uniformuotas. Ka
dangi kitoje pusėje Varčios miš
ko buvo jau mano gimtinė, Meš
kučių kaimas ir pilnas lenkų ka
riuomenės, tai uniformuotas ir
ginkluotas į kaimą eiti nedrį
sau. Todėl užėjau į Švabalau
kės kaimą pas man gerai pažįs
tama pilietį Julijų Pankevičių,
palikau savo šautuvą, šovinius,
granatas ir apsirengiau jojo juo
du vatnuku, ir visai jau tems
tant išėjau į Meškučių kaimą.

Kadangi man visos kaimo
tos buvo gerai žinomos, tad už
ėjau visai iš kitos pusės, kur
lenkų pilnas kaimas ir jie žino,
užudaržėmis pasiekiau savo na
mus. Kadangi mūsų namukas
buvo labai mažytis ir tas dar
dūminis, tai pas mano tėvus
lenkai nestovėjo.

Namuose buvo ramu, bet
man įėjus vidun, tėvas ir moti
na labai nusigando, pradėjo
abu verkti ir pasakė:

— Vaikeli, tu prapuolęs, nes
lenkų pilnas kaimas ir jie žino,
kad tu jau esi Lietuvos kariuo
menėje, ir mus abu jau tardė.
Tardydami mums sakė, kad jų
sū sūnui reikėjo eiti į lenkų ka
riuomenę, nes Lenkija bus, bet
Lietuvos visai nebus.

Tai buvo šeštadienio vaka
ras. Tą naktį niekur nėjau. Pa
tamšėj patyloimis pasikalbėjo
me su tėvais, ir susitraukęs ant
molinio pečiaus atsiguliau ir už
migau. Rytojaus dieną apsilv
kau savo tėvo ilgais kaimiškais
kailinėliais ir išėjau į kaimą,
man vado užduotą uždavini at
likti. Reikėjo sužinoti, kur sto
vi lenkų sargybos ir visą kitą
man užduotą ir patikėtą darbą,

— kaip būtų geriau pulti len
kus ir išvaduoti kaimas.

Užėjau pas man gerai vieną
pažįstamą ūkininką, kurio sū
nus irgi jau buvo išėjęs savyno
riu į Lietuvos kariuomenę, Juo
zą Remeiką, jau žuvusį kovose
su bolševikais ties Širvintais. Tė
vai jojo abu mirę, tai rašyti ne
baisu, niekas nenukenė. Ten
radau keletą vyrų lošiant kor
tomis. Pamatę mane visi nu
stebo, bet man nė žodžio nepratė,
rodos kad nieko ir nebūtų
atsitike.

Bet jų tarpe buvo mūs kai
mo pilietis Feliksas Bakšys, ku
ris visada sakėsi esąs lenkas.
Tas, mane pamatęs, tuojau pra
dėjo kalbėti, girdi ar tai jau tu
namie? Turbūt Lietuvos kariuo
menėje neduoda duonos, nei
drabužių ir taip toliau. Aš paaiš
kinau, kad nenoriu tarnauti Lie
tuvos kariuomenėje ir dėlto pa
bėgau, daugiau negrįšiu, nes
mano tėvai biedni, neturi žė
mės, tai būsiu namuose, siūsiu
ir žiūrėsiu savo tėvus. Be to, gi
aš vienas esu pas tėvus, tai kam
man tarnauti kariuomenėje. De
ja, tas man nieko nepadėjo.

Bakšys Feliksas greitai išė
jo. Visi tada pradėjo kalbėti,
kad girdi, tu praužvai, nes jis
yra tikras lenkų šuva, tave su
ės.

Tiesa, po kelių minučių jau
buvo apsuptas visas kaimas, ma
no namas ir suimti abu tėvai.
Aš lenkams pasidaviau ir pasa
kia, kad iš Lietuvos kariuome
nės pabėgau ir daugiau negrį
šiu. Būsiu namuose ir žiūrėsiu
savo tėvų. Tą patį sakiau len
kams, ką buvau sakęs ir Bak
šiui. Bet tas nieko negelbėjo.
Lenkai padarė kratą pas tėvus.
Namuose rado mano kariškas
kelnes ir raiščius nuo pusbačių.
Mane arešavo ir nusivarė pas

Juožą Markauską, kur gyveno
lenkų poručininkas.

Markauskas turėjo dvi duk
teris — Valerką ir Juliją. Tos
mane pamatę, labai nusigando
ir norėjo kalbėtis, bet lenkai
jau prie manęs nieko neprilei
do. Pastatė du sargybinius ir
poručininkas pradėjo tardyti.
Tardė kokias 8 val. laiko. Sura
šė 4 didelius lapus mašinėlė ir
įdėjęs vokan, užspaudė raudo
nų štamą. Man liepė rengtis ir
pasakė, kad vė į lenkų štąoa.
Štabas buvo už 6 kilometrų Le
sagūrų dvare, pas poną Wenc
kewicz. Mane vežė iš Meškučių
kaimo Juozas Čekanauskas ir
du lenkų sargybiniai. Nors ir
abu buvome iš to pat kaimo ir
labai gerai pažįstami, beveik
draugai bet kalbėtis lenkai ne
leido.

Lenkų štaban atėjo ir mano
tėvas, man atnešė maisto — sū
rio, lašinų kiaušinių ir duonos.
Ten vėl prasidėjo naujas tardy
mas. Ten jau keletą kartų ga
vau per veidą. Klausinėjo, kaip
duoda Lietuvos kariuomenėje
valgyti, koks maistas, kiek turi
kariuomenės, ką žada daryti, ko
kios turi ginklus, ką kalba apie
lenkus ir daug daug įvairių įvai
riausių dalykų, kas liečia tik ka
riuomenę. Visą surašė ir liepė
pasirašyti. Pasirašyti atsisakiau,
kad nežinojau, kas buvo para
šyta. Gavau kančiuku per gal
vą, net visas akyse susimaišė.
Tėvas paprašė paduoti maistą.
Viską patikrino, išžiūrėjo ir
man maistą padavė. Tėvas pra
dėjo verkti ir prašyti, kad ma
ne paleistų namo, bet lenkas su
pyko, tėvą kirtu per veidą ir
pasakė:

Ty Stary juš swego syna
wiencej widac nebendzieš. On
jiesť litewski špion.
Bus daugiau.

7-SIOS KANADOS LIETUVIŲ DIENOS KONCERTAS

ir

Šokių šventė Toronte.

Pagrindinę 7-sios Kanados Lietuvių dienos meninės programos dalį sudarė Antroji JAV ir Kanados lietuvių Tautinių šokių šventė. Nebuvus pir moje, įvykusioje Čikagoje, sunku daryti palyginimą. Atrodo, kad Čikagoje ji buvo žymiai didesnė ir dalyviai ir programa. Tačiau savo apim tyje ji buvo pakankamai darni. Tat vyriausiam šokių vadovui, p. Turutai (kurio nei pavardė nei rašytas į programą) pasisekė šokėjų masę apvaldyti ir sutvar kyti ansamblio tikslams.

Buvo pašokti, kaip progra moje įrašyta, šokiai: Kubilas, Ragučiai, Oželis, Šustas, Senių polka, Sukčius, Jonkelis, Kepu rinė, Malūnėlis, Kalvelis ir Ro česterio šokėjų, vadovaujamų p. Ilgūno, Čigonėlis. Ši nemaža programa buvo atlikta gana sklandžiai, o kai kurie šokiai ir visai įspūdingai. Jaunimas darė gerą išpūdį, kas prisidėjo prie bendro gero išpūdžio.

Šokėjams ir būsimiems šokių vadovams verta priminti, kad šokėjai, o sceną išleidžiant, reikia gerai išsidėmėti ir patikrinti, kad jie labai stipriai sutvarkytų savo tualetą: stipriai prisegytų prie plaukų galvos papuošalus, vyrai stipriai surišę juostas, o rai sujusę marškinius, nes šokių metu daug kas pas neigudus šokėjus atsipaistys, krinta ir atitraukia žiūrovų dėmesį, o dažnai ir sukelia juoką, kuris sudarko visą meniskąjį išpūdį. Nors tokių eibių ir ne daug ši kartą pasitaikė, bet ir jos nepatarnavo šokių tikslui.

Ne be to, kad kairurie šokėjai nebuvo geriau pasiruošę ir gaudė kaimynų judesius, vis dėl to visuomenėje šokiai padarė gerą išpūdį. Tat galima pripažinti, kad Antroji JAV ir Kanados lietuvių šokių šventė įvyko Toronte. Tai ir gerai. Garbė šokėjams ir jų vadovams!

Sol. V. Žiemelytė padainavo tris dalykus — St. Gailevičiaus Gražink mus tėvynėn, N. Y. USA. 1960 m. Viršelis dail. P. Osmolskio. 104 psl. Kaina ne pažymėta.

Vincas Ramonas. MĖGLO TAS RYTAS. Apysakos. Išleido lietuviškos knygos klubas, 1960 m. 166 psl. Aplankas dail. J. Pilipausko. Kaina 2 dol. Gau nama 4545 West 63rd Street, Chicago 29, Ill., USA.

Septintosios Kanados Lietuvių dienos Toronte METRAS TIS. KLB Toronto apylinkės valdybos leidinys Nr. 2. 1960 m. 106 puslapiai.

Komp. ir dirigentas St. Gailevičius sėkmingai tebeveda ddelio pasiryžimo ir pasiaukojimo „Varpo“ chorą, kuris yra darnus, dinamiškas ir meniškai pajėgus. „Varpas“ išpildė įdomią programą, o joje retai girdimą dirigento tėvo, Em. Gailevičiaus, Dariaus ir Girėno garbei maršą „Lituanica“ ir K. Kavecko Gimtinės dainą, gautą iš Lietuvos. Ši jo daina neturi tinkamos formos — ištes ta, padrika ir neturi vieningo muzikinio stiliaus. Labai subtili ir liaudiškai originali yra K. V. Banaičio Po augštus kalnus. Koncertinė dalis buvo užbaigta Griego Triumfaliniu maršu. Choriui akomponavo D. Skrinis kaitė. Dirigentas ir choras buvo augstumoje.

Norisi atkreipti dėmesį į vieną detalę. Ir V. Žiemelytė ir choras užbaigai davė ne lietuviškus kūrinius. Abu jie geri. Bet tautinė mūsų garbė ir tautinis mūsų prestižas reikalauja, kad tokiose — grynai tautinėse — šventėse būtų rodoma tik tai lietuviška kūryba. Laisvuose koncertuose — ką norite, bet tautinėse šventėse — tik tai lietuviška kūryba. Ypač, kad mes jos turime. Turime geros. Bū būvę net išpūdingiau, jeigu vietoje Griego būtų užbaigta Em. Gailevičiaus maršu Dariaus ir Girėno garbei. J. Kardelis.

ATSIŪSTA PAMINĖTI

Pranas Naujokaitis. AK MENS ŠIRDIS. Elegijos. Išleido „Ateitis“, Brooklyn, N. Y., USA. 1960 m. Viršelis dail. P. Osmolskio. 104 psl. Kaina ne pažymėta.

Vincas Ramonas. MĖGLO TAS RYTAS. Apysakos. Išleido lietuviškos knygos klubas, 1960 m. 166 psl. Aplankas dail. J. Pilipausko. Kaina 2 dol. Gau nama 4545 West 63rd Street, Chicago 29, Ill., USA.

Septintosios Kanados Lietuvių dienos Toronte METRAS TIS. KLB Toronto apylinkės valdybos leidinys Nr. 2. 1960 m. 106 puslapiai.

Ekranas.

ADMAS NORI GYVENTI — STRATFORDE.

Pirmų trijų žodžių pavadinimo filmas, lietuvių kalba ir sta tyti Lietuvoje, rugpjūčio 25 d. buvo rodyti tarptautiniame lietuvių festivalyje Stratforde — ten, kur vyksta Šekspyro vaidi nimai, koncertai ir pan.

N. L. skaitytojams lyg ir bu vome pasizadėję aprašyti šį retą įvykį, būtent pirmą lietuviško filmo demonstravimą Amerikos žemyno kino teatre, kai tik ji gyva akimi pamatytų. Deva, kėtvirtadienio rytą su stojo žirgelis ir Stratfordas už dviejų maratonų — iki pietų pėste nenubėgsi. Taigi teko pa laukti Toronto dienraščių kitių kų žodžio. „Adomą“ kitą dieną paminėjo Globe and Mail ir Daily Star. Laukėme gero žodžio, rekomendacijos, lietuviško, tegu kad ir komunizmo pri spausto, progresą įvertinimo, bet rytinio dienraščio žinovas štai ką rašė po antrašte: „Mos cow late T. V.“ (atseit vėlyvo meto filmai paprastai mieguisti).

„Adomas...“ gali būti geru įrodymu, jog Rusija planuoja išplėsti savo televiziją, gi šis filmas jiems būtų pravartus už kimšti „late-late-late show“ iš Maskvos. Filmui yra pilni trik su, iš bet kurio pieš 25 metus Holywoode pastatyto filmo, tik tai šios istorijos herojum yra lietuvis ir vienas iš nickšų amerikonas.

Iš bet kokio taško imant — vaidyba, režisūra, scenarijus ar muzika — „Adomas“ tai labai nuobodi istorija apie idealistą vyrą, norintį ištrūkti iš savo krašto ir vikti į Buenos Aires, apie kurį muskulinga blondinė dainuoja kabarete. Adomas ir jo mergina susitaupo kelionei pinigų, nors krašte netvarka bei nedarbas, bet niekšas emi gracijos agentas iš Adomo išvy lioja pinigus ir... merginą, ir pabėgą į nacių Vokietiją. Adomas pagaliau nusprendžia, kad rytuos ar vakaruos — Lietuvo je geriausia ir įstoja į komuni stų partiją kovoti už tą dieną, kai jo šali užims Sovietų S-ga.

Kadangi rusai yra apsuksę savo propagandinėje galvose noje, — samprotauja Globe and Mail kritikas, — stebėtina, kad jie jį tarptautinį festivalį pasiuntė tokį nuobodų ir blogai pagamintą filmą.

Esamos aplinkybės, rašo kritikas, būtų geriausia tik pa sakyti, kad V. Puodžiukaitis vaidino herojų Adomą ir kad su juo dar vaidino grupė netašy tu aktorių. Gi kai kritikai rinko geriausią šių metų Šekspyro fes tivalio filmą, yra tikra, kad „Adomas...“ tokiu nebus.

Daily Star korespondentas

Filmą vertino kiek atlaidžiau, kaip ir įprasia šiame populiare s niam ir mažiau reikalaujančia me dienraštyje. Jis rašo, jog fil mas buvo iš Lietuvos ir nors po lišškai priklausio rusams, turi savo stilių, visiškai skirtingą nuo rusiškų, bet ir fimas nėra taip pažengęs, kaip dauguma pastarųjų“. Atpasakojęs filmo turinį, pažymi, kad scenovaiz dis turįs laiko pajautimą. (Iš kur jis tai žino), ir filmo sti lius panašus į 1930 metų Holy woodo.

Pergyvenant šią lietuvišką ne sekme, ar tik negalima būtų įmąstyti okupanto juodų rankų, išleidžiant šį silpnai paruoštą filmą į pasaulį, kai lietuviai gal turi ir kitų, geresnių filmų. Štai skaitėme, jog vienas jų augstos filmų kultūros krašte, Čeko slovakijoje, laimėjo pirmą vie tą. Gal rusams ir neprošalį lie tuvius parلودyti tokioje atsili kusių šviesoje?

A. P.

FILMAS APIE TAI, KAIP LIETUVIAI CIVILIZUOJA ARGENTINĄ

Plačiai išgarsintas dokumen tnis filmas „Rio abajo“ (Pavan deniu), direktorius Enrique Da wi pagamintas salose Ibicuy pa gal buvusį Argentinos prezi den to sūnaus Laborio Justo veika lą.

Entre Rios provincijos salos Ibicuy apima pusę milijono hek tarų. Dabar jau apie 140,000 ha apsodinta miškais. Filme paro domas, kaip ten nėra vienas žmo gus negyveno. Banditas nušau nar pirmą ten pasirodžiusį žmo gų ir iškrausto jo kišenius. Api plėšiamasai nuduria banditą. Vėliau du banditai nužudo į tas salas valtele atsirusį žmogų. Pavandeniu paleidžiamas pirmo jo nušautojo lavonas ir antrojo vaikas su valtele.

Pirmieji ateiviai, įsikurianti tose salose yra lietuviai. Jie ker ta piktžolės, kasa griovius, sta tosi namelius.

„El Ltuano“ (Andrius Ra manauskas) tampa pavyzdžiu, kaip per sunkų darbą ir pasiau kojimą prakertami langai riva lizacijon ir žmoniškai įsikuria ma dykumose. Bet šioje gyve nimo kovoje suserga ir miršta jo jaunamatis sūnus, darbo me tu miršta ir žmona, puikiai tą rolę vaidinanti mokytoja Sofi ja Oželytė Nalivaikienė. Pa čiam Ramanauskui superalizuo jama pusė kūno. Pasveikęs, jau prie gražaus savo namelio atsi sėdęs, savo išauginto miško da lį medžių pardavęs, skaito „Ar gentinos Lietuvių Balsą“.

Puikiai vaidina ir Lūdia Auš ra Nalivaikaitė, kuri atvykusi sa lon vietinį vaiką kalbina lietu

viškai „gera diena“. Bet tas tik paklausia „corno“? Susidra uauja su Lituano šeima ir mir ties patale gulnčiam Ramanaus kučiui į delną išpaudžia dovanę lę: Du šokolado gabalėlius, sa kydamas „chocolatines“. Jaudi nanti momentai, matant įsiku riančių pastangas.

Filme matomas ir studentas Ramutis Nalivaika: Gelbsti iš potvinio savo tėvų galvijus. Pats mokytojas V. V. Nalivai ka stebi, kaip Ramanauskas su savo kaimynu Miščenka spren džia rubežiaus (ežių) klausimą. Vincas Kazakevičius atveža pirmus kolonistus.

Filme girdisi lietuviškos mu zikos garsai: Vytauto Cibavi čiaus akordeonas. Pietaujant po gryną dangumi girdisi „Daug, daug dainelių“...

Pastatoma mokykla. Valtimi suvežami mokiniai. Nalivaikai tė padeda savo kaimynų vai kui numerius rašyti.

Iš vietinių didesnes roles tu ei Gonzales ir Gamara.

Salose padaugėja gyventojų skaičius. Kuomet plaukia gra žus motorinis laivelis su jame pilna jaunimo, pasigirsta lietu viška sutartinė: Buvo gera gas padinė, gero vyro žmona, Ji ilgai ir gražiai skamba. Tai nuopelnas Vyt. Cibavičiaus cho ristų.

„Rio abajo“ originale auto rius mini čekoslovakus. Tik čia suminėti lietuvių dėka ir pasi šventimu, filman idėti lietuviš ki motyvai, sudarant tokią gra žią propagandą geram Arg en tinos lietuvių vardui. Kadangi direktorius Dawi buvo prad ės filmuoti pagal originalą, tai liko tūlų nelietuviškų var dų: Jan ir tt. Ir kadangi kai po dokumentinis filmas buvęs per ilgas, tai direktorius jį apkarpė. Labai gaila, kad neišėjo Nau vaikai Lietuva, kur daugiausia darbo atlikta. Vienok visa kas čia pasakyta ir parodymas lie tuvių, kaip pirmųjų šios šalies pelkių sausintojų, miškų sodin tojų ir pirmųjų kelių tiesėjų į salų civilizavimą, mums teikia pamatuotą pasididžiavimą. Kas iš mūsų nėra išliejęs prakaito lašo savo pasirinktosios antros tėvynės Argentinos pagražini mui ir praturtinimui!

Pirmą „Rio abajo“ rodymo dieną kine Iguazu dalyvavo vi sa pp. Nalivaikų šeima. Tapo padarytos nuotraukos televizi jai. Buvo ir kiti filme dalyvavę saliečiai. Nebuvo tik Andriaus Ramanausko, kuris esąs Urug vajuje.

Daugelis stebisi, kaip salie čiai taip gerai vaidina. Ponia ūai labai plačiomis recenzijo mis apžvelgia „Rio abajo“ fil lis metus studijavusi Vytauto Didžiojo Universitete Kaune. Ramanauskas dirbo Lietuvos Pasiuntinybėje prie min. Dr.

KANADOS JAUNIAUSIAS UNIVERSITETAS YRA YORK'O

Pati jauniausia Kanados augš tojo mokslo įstaiga yra York'o universitetas, Toronte, kuris bus atidarytas ši rudenį su grie žtu studentų skaičiumi — 100 studentų. Pirmasis mokslo .ne tais jis bus prisiglaudęs prie To ronto universiteto; York'o u-to pirmasis prezidentas, Dr. Mur ray Ross irgi yra paimtas iš To ronto u-to. York'o u-tas kon cenruosius išimtinai humanitari niais dalykais: anglų kalba, fi losofija, prancūzų arba rusų kal bos; zoologija, matematika ar geografija; ekonomikos daly kai; istorija, psichologija ir so ciologija. Trejų metų kursas tampriai bus surištas su Toron to universitetu bendru filologi jos skyrum, nes ir Yorko moks lo laipsniai (BA) pirmasis ke liais metais bus suteikiami To ronto U-to.

Tačiau York'o Universitetas su savo augštais mokslapini giais — 500 dol. į metus ir pasi rinkdamas mažą grupę studen tų — 100 asmenų, labai rūpes tingai ir atsargiai kreips specia laus dėmesio į augstus studen tų — profesorių santykius, ku rie pasireikš taip vadinamu „tu torial Method“ (mokymasis pri žiūrint mokomajam asmeniui — angliška uždary koledžų praktika). Kiekvienas studen tas bus priskirtas prie mokyto jo, kuris yra kartu ir vienas iš York'o U-to mokytojų sąstato, kuris turės 14 instruktorių.

York'o Universitetas pirmai siais mokslo metais talpinsis To ronto universiteto patalpose, Falroner salėse.

Reikalavimai įstoiant į Yor k'o Universitetą bus tokie: 13-tos klasės užbaigimas arba toly gus pažymėjimas, su vidurkiu 50 procentų iš 9 dalykų. Stu denas neišlaikęs dviejų dalykų pirmais mokslo metais York'o U-te nebus toliau pakenčiamas.

Šaulio. Ant jų pečių ir ant švies plaukės Nalivaikaitės daugiau sia rėmėsi lietuvių atstovavi mas.

Dykumų civilizacijos atvaiz davimas yra istorinis dokumen tas. Malonu, kad šiame darbe, lietuviai parodomai kaipo pir mieji ir darbščiausi Argentinos dykumų civilizuočiai.

La Nacion, La Prensa, Cla rin, El Mundo, Noticias Grafi cas, La Razon, Critica ir kitų Argentinos dienraščiai ir žurna lai labai plačiomis recenzijo mis apžvelgia „Rio abajo“ fil mas metus studijavusi Vytauto Didžiojo Universitete Kaune. Ramanauskas dirbo Lietuvos Pasiuntinybėje prie min. Dr.

Santakiškis.

A. JONYNAS

Paskutinė vakariene

18.

ANGELINOS CEPELINAI

Telefono abonentų knygoje jis susirado griežtosios įstai gos telefoną, paskambino jos viršininkui. Viršininkas, augš to lygio derybos buvo ilgos ir sunkios. Didelio vargo ir nepa prasto iškalbingumo dėka mūsų viršininkui pavyko įtikinti aną viršininką šiais punktais:

1. Nėra jokio skirtumo, ar raštas apie šoferio Algio Trin kūno viešėjimą Vilniaus miesto išblaivinimo įstaigoje ir apie jo elgesį viešėjimo metu bus pasiųstas valdybos įstaigon paštu, ar tos valdybos viršininkas tą raštą atsiims pats asmeniškai, tu rėdamas atitinkamus jo asmenį ir tarnybę padėti įrodančius pažymėjimus;

2. Algis Trinkūnas nedelsiant įmokės 40 rublių už jam suteiktas paslaugas;

3. Algiui Trinkūnui, o tiksliau sakant, jo valdybos virši ninkui, bus grąžintas pasas ir šoferio teisės, nes be šių doku mentų negalima išvykti į ypatingai svarbią tarnybę komandi ruotę, kurios jokių būdu negalima atidėti nei vienai dienai, nei vienai valandai.

Po šio telefoninio susitarimo Jonas Bildžius pats išėdo į mašiną ir buvo šiek tiek apimtusio Algio Trinkūno nuvežtas į minėtąją įstaigą. Čia Bildžius parodęs savo dokumentus, labai linksmai ir draugiškai pasikalbėjęs su anos įstaigos viršininku (abu vienbalsiai pasmerkė girtuoklius ir t. t.), savo pinigais ap mokėjo Algio pramogas ir tiesiog į rankas gavo visą pluoštą popierių: Trinkūno pasą, teises, neilgą, bet gana reikšmingą raštą apie jo viešėjimą anoje įstaigoje ir kvitą apie 40 rublių pabaudos sumokėjimą. Bildžius tyčiomis negrąžino šių doku mentų šoferiui, o įsiškio savo kišenė.

Daugiau reikalų Vilniuje komandiruotieji neturėjo. Abu vieningai sutarė pusryčiauti kur nors Paberžėje ar Molėtuose. Vadinas, galima buvo spausti, kaip mėgdavo sakyti mūsų Bil džius.

Išvažiavus iš miesto, viršininkas išsitraukė iš kišenės nelai minguosius Algio popierius. Pirmiausiai jis atskleidė raštą.

Garsiai, tyčiomis pabrėždamas kiekvieną žodį, pradėjo skai tyti:

„... Pranešu jūsų žiniai, kad pil. Trinkūnas, Algis, Simano s., dirbęs... valdyboje lengvosios mašinos šoferiu, šių metų rug pjūčio mėnesio... dieną neblaiviam stovyje buvo pristatytas į Vilniaus miesto išblaivinimo įstaigą. Įstaigoje pil. Trinkūnas A. S. elgėsi labai nepadoriai, triukšmavo ir keikėsi necenzūro tais žodžiais...“

— Nieko aš nesikeikčiau, — prieštaravo šoferis, bet Bil džius nekreipė dėmesio į jo žodžius. Jis kiho į kitą dokumentą — kvitą apie pabaudos sumokėjimą.

... Už medicininį ir kitokių aptarnavimą...“ — aiškių aiškiausiai buvi įrašyta tame nuostabiame popieriuje.

Bildžius griebėsi už šonų. Atrodė, kad audringas juoko priepuolis išmės jį iš mašinos.

— Už medicininį ir kitokių... — kartojo jis, leipdamas juo ku.

— Kad jiems velniai pekloje taip tarnautų, — keikėsi Al gis, be jokių ceremonijų spaudydamas per mašinos langelį.

— Už medicininį ir kitokių... — vil negalėjo nurimti Bil džius.

Jis vėl suvyniojo popieriukus, pamosavo jais prieš Algio nosį, pagrasino:

— Dabar tu man pamirksėsi, gudruoli. Pažiūrėsim, ką pasakysi, kai svarstysime šiuos laiškėlius...

Pasą ir teises jis vėl dėjo Trinkūnui grąžino.

Papusrūčiavę Molėtuose, mūsų keleiviai netrukus pasiekė savo kelionės tikslą — didelį, turtinę ūkį, prisiglaudusį prie didžiulio ežero kranto. Ūkio direktorius — žilas, pagyvenęs žmogus — tūpčiojo aplink savo viršininką kaip slaugė apie kūdikį, stengdamasis iš akių išskaityti jo nuotaikas ir pageida vimus. Užklaustas ko nors, jis prapliupdavo tokia plačia ir sraunia aškinimų srove, kad Bildžius kiekvieną kartą turėdavo jį sustabdyti. Tiesą sakant, ūkis laikėsi neblogai. Per daug priekaištauti nebuvo už ką. O ir Bildžiaus nuotaika jokios aud dos šiandien nežadėjo.

Po vakarykščių svarstymų giliame fotelyje Jonas Bildžius stengėsi būti itin veiklus. Nesitenkindamas fermų ir kitų ūki nių pastatų apžiūrėjimu, jis įkibo ir į ūkio knygas, prirėmė di rektorių prie sienos ūkio pajamungumo ir produkcijos savikai nos klausimais. Stenėdamas ir miksėdamas direktorius privalė jo paskubomis apskaičiuoti, kiek pajamų duodas kiekvienas hek

taras ir čia pat buvo suniekintas už nesigilinimą į gamybos eko nomiką.

Paskui viršininkas išsivedė direktorių į laukus, apžiūrėjo rugių gubas, patikrino, ar brandžios varpos, apmetė akim di džiu! bebalančių miežių lauką, linus. Derlius žadėjo būti ge ras. Ir čia, laukuose, nebuvo rimto pagrindo erzintis ir pykti.

Žilasis direktorius — Povilas Stundžia — turėjo organiza toriaus gabumų. Rodos, niekur jis nepasitraukė nuo savo virši ninko, rodos, tik su juo teiškstinėjo, tik su juo tešnekėjo, o kažkokiu būdu sugebėjo savo pavaldiniams duoti nurodymą organizuoti pietus. Vos viršininkas su direktoriumi vėl pasi rodė ūkio sodyboje, prie jų priėjo ištisa delegacija ir maloniai siai pakvietė pietų. Delegacija buvo patraukli: dvi merginos ar iaunos moterys ir puošnus, žviturus jaunuolis. Dėl visa ko Bil džius pabandė atsakyti pietų, pasisakė turįs skubėti toliau, bet vyresnioji moteris taip grakščiai išsilenkė, taip bejėgiškai paki bo jam ant rankos, kad, atrodė, jokia jėga jos nebeatplėš. O direktorius paaikino:

— Mūsų Angelina, draugas viršininke, nuostabius cepeli nus išveria. Būti mūsų ūkyje ir neparagauti Angelinos cepeli nų — tikras nusikaltimas.

Angelina buvo vyresnioji ūkio sąskaitininkė. Niekas, žino ma nebūtų kategoriškai tvirtinęs, kad ji tikra gražuolė, bet var gu bau kas nebūtų pasidžiaugęs jos mielu veiduku, dar lanks čiu liemeniu ir gyvomis, smalsiomis akimis. Kokio amžiaus bu vo Angelina? Taip, Angelinos amžius buvo mįslė visiems jos bendradarbiams. Bene dešimtį metų ji dirbo ūkyje ir visą lai ką tokia pati — neseno, nestorėjo, neliesėjo, žodžiu, nesikeitė. Išmintingos moterys, prašokusios dvidešimt penktuosius me tus, sugeba daugiau nebesenti iki pat pensijos. Didis yra mo ters protas!

Kitados, vaikystėje, Angeliną vadindavo tiesiog Anele, vė liau, besimokydama gimnazijoje, ji sužinojo, kad jos tikras vardas visai ne Anele, o Angelė, dar vėliau, išpūdžio dėlei, prie jo buvo prijungta grakšti priesaga -ina. Taip turėjo būti gra žiau.

Purtydama savo šviesius karčiukus, blykčiodama baltais dantukais, Angelina kybojo ant Bildžiaus rankos. Neįmanoma buvo atsakyti. Cepelinai pagaliau lieka cepelinai... Labai gaila, kad ne visuose namuose dabar pakankamai gerbiamas šis paties Dievo mūsų protėviams atneštas patiekalas!...

Daugiau bus.

KULTŪRINĖ KRONIKA

SKULPTORIUS J. BAKIS,

gavęs didelį skulptoros darbų užsakymą vienai Čikagos bažnyčiai, iš Toronto išsikėlė į savo kėlį už Orangevilles, kur įsirengęs studiją dirba. J. Bakis artimoje ateityje numato savo naujausių darbų parodą vienoje geriausių Toronto galerijų.

ALBERTOS MOKYKLA
GELBSTI NEBYLIAMS

Albertos mokykla nebyliams, kuri yra į pietus nuo Albertos universiteto Edmontone ir kuri šiemet rudenį atidaro penktą savo darbų sezoną, yra skaito ma moderniausia visoje šiaurinėje Amerikoje. Studentai, tarp penkerių ir aštuoniolikos metų, gauna apmokymą ligi aštunto ar devinto laipsnio, su papildomais priedais paruošiant juos prie įvairių užsiėmimų, kuriuos jie dirba palikę mokyklą. Bendrai, ženkli kalba nėra mokoma ir svarbiausias susikalbėjimo metodas yra žodinis metodas įjungiant ir rašymą. (CS).

● Prof. Mykolą Biržišką jo 78 metų sukaktuvių dienoje, rugpjūčio 24, pagerbė Los Angelės Dailių menų klubas. Atsilankę DMK atstovai įteikė gyvųjų gėlių vazoną, pasveikino ir palinkėjo ilgai gyventi.

● Kan. M. Vaitkus, 77 metų lietuvis rašytojas, rugpjūčio m. lankėsi Los Angelėje. Bern. Brazdžionis garbingam rašytojui suruošė su Kalifornijos lietuvių rašytojais susipažinimą, kuriame be šeiminių ir svečių dalyvavo: prof. M. Biržiška, Gliada, Balčiūnas - Švaisas, Alė Rūta, Raila, P. Orintaitis, A. Gustaitis, p. Mitkienė, p. Gricius.

● Vak. Vokietijoje, Hanau, rugpjūčio 31 d. mirė med. gyd. Da mionaitis.

RASTA JUOZO ČIULDOS
1854 METŲ GRAMATIKA

Senas, storokas sąsiuvinis, įrištas į padėvėtą viršelį. Sąsiuvinio lapai smulkiai prirašyti abiejose pusėse. Jų turinys — lenkiškai rašyta žemaičių kalbos gramatika. Rankraštis be antraštės, be autoriaus pavardės. Pratarmės pabaigoje įrašas: „Rašau 1854 metais“.

Sis sąsiuvinis — tai vienas iš rankraščių, kuriuos buvo surinkęs 1957 m. miręs bibliografas Vytautas Steponaitis ir kuriuos neseniai įsigijo LTSR Valst. respublikinė biblioteka.

Kone visi pirmosios XIX amžiaus pusės lietuvių literatūros ir kultūros veikėjai, kaip nors dirbo lietuvių kalbotyros srityje — sudarinėjo žodynus, domėjosi kalbos ugdymu, norminimu ir kt. To meto žemaičių rašytojai D. Poška, S. Stanevičius, S. Valiūnas, S. Daukantas ir kt. — manė, kad lietuvių rašomosios kalbos pagrindu turinti būti žemaičių tarmė. 1832 m. buvo leista lenkiškai parašyta K. Kasauskio „Kalbrėda liežuvių žemaitiško“, o 1837 m. — S. Daukanto (pasirašiusio slapyvardžiu K. W. Myle) gramatikos darbas „Prasma lotynų kalbos“. Liko nebaigtos rasyti arba nespausdintos Kajetonas Nežabitauskio, Jurgio Ploterio, Leono Uvainio gramatikos; jų rankraščiai tebėra nesurasti.

Vacl. Biržiškos „Lietuvių bibliografijos“ 2-ajame tome (irašas 1023) randame užregistruotą Juozo Čiuldos rankraštį, datuotą 1855 metais, būtent: „Trumpi samprotavimai apie žemaičių kalbos gramatikos taisykles ir pastabas apie lietuvių mitologiją“. O mūsų rankraštį je visai nėra medžiagos apie lietuvių mitologiją. Bet Vaclo. Biržiška J. Čiuldos rankraščio nematė. Jis užregistravo jį iš bibliografinių šaltinių, nurodydamas, kad rankraštis buvęs Vilniuje pas Zavadskį, kur jį matęs ir aprašęs J. Karlovičius.

Atsiskleidžiamie J. Karlovičiaus studija „Apie lietuvių kalbą“. Iš tikrųjų 226 puslapyje skaitome: „Zavadskis, Vilniaus knyginkas, maloniai suteikė paskolinti man pažįstamam kun. J. Čiuldos rankraštį, pavadintą „Trumpi samprotavimai apie žemaičių kalbos gramatikos taisykles, taip pat pastabas apie lietuvių mitologiją“. Rankraštis, užbaigtas 1855 m., yra visai paruoštas spaudai ir suteiktų didelę naudą mokslo pasauliui, jei išeitų iš spaudos“.

Bet štai kiek toliau, 227 puslapyje, J. Karlovičius, rašdamas apie D. Poškos „Lietuvių, lenkų ir lotynų kalbų žodyną“ rankraštį, atpasakoja žinią iš J. Čiuldos „Samprotavimų“. J. Čiulda rašė, kad D. Poškos žodyną užtikęs pas kažkokį Jurgėvičių Kaune. Rankraštis buvęs dviejų tomų — nuo raidės A iki P. Jurgėvičius už rankraštį prašęs 18 rb. Jurgėvičiui

Dirigentas, kurį galima matyti televizijoje.

mirus, D. Poškos rankraštis dingęs.

Mūsų aiškinamo rankraščio 140—141 puslapiuose randame tekstą, sutampantį su J. Karlovičiaus atpasakota žinia. Šio rankraščio autorius, pateikdamas žemaičių eilėdaros pavyzdžių, kai kurias epigramas cituoja iš D. Poškos „Žodyno“. Jis rašo: „Čia paminėta žodyna, kai kurie nori laikyti tik įsi vaizduojamu, bet tai neteisinga. Tas autorius (t. y. D. Poška) rašė žodyną, bet, atrodo, nebaigė. Nežinau, kuriuo keliu pats žodyno autografas pateko P. Jurgėvičiui Kaune, visiškai nemokančiam žemaitiškai. Iš jo ir aš buvau pasiskolinęs kelios dienos. Žodynas buvo dviejų stambų tomų in 4° mi nori nuo raidės A iki P imti nai, trijų kalbų: lietuvių, lenkų ir lotynų. Norėjau sau jį įsigyti, bet kaina 18 rb. sidabru antu met man buvo per augšta. P. nelaimingas, žmoniškai kalbant, nes kraštutiniame skurde vienatvėje ištikusios P. Jurgėvičiaus mirties, tiek visi jo daiktai, tiek ir šis rankraštis, nežinia kur dingo ir, atrodo, žuvo visam laikui. (D. Poškos „Žodyno“ rankraštis nėra žuvis: šiuo metu abu tomai saugomi Lietuvos TSR Mokslų akademijos Lietuvių kalbos ir literatūros instituto).“

Šie sutapimai teikia tvirtą pagrindą išvadai, kad mūsų aiškinto rankraščio autorius tikrai yra Juozas Čiulda. Nevieno das puslapių skaičius rodo, kad J. Čiuldos „Samprotavimų“ būta bent dviejų egzempliorių — vieno pas Zavadskį, i antrojo — pas patį autorių.

Juozas Čiulda (1796—1860) kilimo buvo žemaitis, plungiešis. Biografinių žinių apie jį surinkta nedaug. Mokėsi žemaičių Kalvarijoje, vėliau dvejus metus Varnių seminarijoje, o 1818—1822 m. — Vyriausiojoje seminarijoje, priklausiusioje Vilniaus universitetui. Magistro laipsniu baigęs universitetą 1822—1823 m. buvo vikaras

Dvylikos metų mergaitė Silver. Ji yra savotiškas muzikos prajovas. Ji išmoko groti piano per 6 savaites, jau dabar studiuoja smuiką, o kartu ir dainavimą. CBC, kuri duoda šią žinią ir šią foto, stipriai perdėjo, ar žinią davė nekompetentingai. Ką reiškia išmoko skambinti, kai ir geriausi pianistai mokina si... visą gyvenimą. Bet piano ir smuiko ji gali mokytis, tačiau 12 metų mokytis daniuoti ji negali jau vien dėl to, kad jos balso aparatas dar mutacijos laiko tarpy. CBC turėtų apdairiau duoti žinias, nes tuo ji gali klaidinti nesorientuojančius žmones ir tuo jiems kenkti.

Svėkšnoje, o 1823 — 1835 m. Kauno bajorų mokyklos kapelionas. 1835 — 1847 m. buvo Darsūniškio kuratas.

„Samprotavimų“ pratarmėje J. Čiulda sako, kad lietuvių kalbos pradžia slypinti gilioje senovėje, kad dėl savo senumo bei savaimingumo toli kalba nusipelnė mokslininkų dėmesio ir tėvynainių meilės. Nors ir visai nžmiršta, mokslininkų nedaug tyrinėta, lietuvių kalba nuostabi, beveik nesuprantama būdu pati savaime tolydžio tobulėjanti. Lietuvių kalbai tobulėti Lietuvoje daugiausia kliudęs „nuo amžių įsigalėjęs prietaras“, girdi, toji kalba esanti vien tik paprastos liaudies kalba. Sulenėjusių katalikų dvasininkų monopolizuotoje mokykloje buvo skiepijama pamiška lietuvių kalbai. J. Čiulda rašo: „Berniukas, pradėjęs mokytis parapijinėje mokykloje, bausmės grąsinimu verčiamas išsizdėti gimtosios kalbos, visi mokslai dėstomi jam svetima, pirmiau nemokėta kalba; tai ugdymo abejingumą ar net nemėgimą tos kalbos, kurią jautri motina žemaitė mokė jį pirmąjį žodžių, kurią išmoko kalbėti vaikas būdamas. Jaunuolis ima gėdytis savo tėvų ir šeimos, savo giminės ir luomo. Nenori pripažinti esąs žemaitis, bet de

St. CATHARINES, Ont.

1960 m. rugsėjo 17 dieną, šeštadienį,

Visi i TAUTOS ŠVENTĘ ir 550 m. ŽALGIRIO mūšio sukaktuvių minėjimą Niagaros pusiasalyje, kuris vyks

MERRITTON COMMUNITY CENTRE HALL,
Merritton, Ont. (prie St. Catharines)

Trumpą žodį tars pulk. J. GIEDRAITIS.

Programoje akt. ST. PILKA ir sol. L. ŠUKYTĖ.

Po meninės programos šokiai prie geros muzikos.

Tinkamai laiką praleisi atsilankęs į šias iškilmes!

Pradžia 6 val. vakaro.

KLB St. Catharines Apylinkės ir LVS-gos „Ramovė“
Niagaros pusiasalio skyriaus VALDYBOS.

TAUTOS ŠVENTĖ IR ŽALGIRIO MŪŠIO 550 METŲ
SUKAKTIS NIAGAROS PUSIASALYJE

Ten už upių plačių žiba mūsų pulkai

jie mylimą Lietuvą gina;

Kam nusviro galva tam Dangaus Angelai

vainiką iš demantų pina.

Maironis.

Taip didysis mūsų tautos dainius apgieda Lietuvos praeitį. Šiais metais visa lietuvių tauta mini tuos didžius laikus, kai prieš 550 metų didysis Lietuvos valdovas Vytautas prieš Žalgirio sutriuškino tų laikų pa saulinę galybę ir didžiausią Lietuvos priešą kryžiuočius.

Šio mūšio laimėjimas Vytautui buvo priartinęs ir Lietuvos karūną, po kuria Lietuva iki šių dienų būtų gražiai žydėjusi, bet mūsų klastingasis kaimynas lenkas tam kelią pastoj. Lietuva negavus karūnos nuslydo į klystkelius, ko pasekoje darsi tikru lenku“.

O ištikrųjų žemaičių kalbos žodynas nėra skurdus, tai matyti ir liaudies dainų kalboje, ir K. Donelaičio poemoje, kurią J. Čiulda vadina „gražiausiu poezijos kūriniu kaip tik dėl kai miško jos paprastumo“. Todėl esą galima ir privačiu įieškoti bei rinkti liaudyje slypinčius ar ba užmirštus tinkamiausius žodžius bei posakus.

Pradnėse mokyklose, greta kitų valdžios nustatytų kalbų, mokslas turėtų būti dėstomas ir vietine kalba. 1833 m. buvęs Švietimo ministerijos paruoštas toks projektas, bet likęs nerealizuotas.

Rašimoji kalba reikalinga aiškių gramatikos taisyklių, o žt maičių kalba dar neturi savo gramatikos. J. Čiulda aptaria K. Kasakauskio „Kalbrėdą“ ir S. Daukanto gramatiką, ir abi jas laiko nepakankamomis. Jo nuomone, šios gramatikos buvusios tik paskin bandymai, o pilną ir tinkamą gramatiką ima gėdytis savo tėvų ir šeimos, savo giminės ir luomo. Nenori pripažinti esąs žemaitis, bet de

iki šių dienų jos vaikai blaško mi po visą pasaulį, anot Maironio, be idėjos be vado.

Bet mes, kad ir toli nublokę ti nuo savos žemės, vilčių nenu scojame, kada nors savo teises atgauti, todėl kiekvienais metais rugsėjo mėnesį (1430 m. rugsėjo 8 d. Vytautas Didysis turėjo būt apvainikuotas Lietuvos karaliumi) renkames prisiminti tuos didžius laikus ir jų pasisemti stiprybės. Tą daryt mus įpareigoja Lietuvos himno žodžiai, partizanų ir Sibiro kankinių kančios, knygnešiai ir mūsų didingi prabočiai, kurie šimtmečius garbingai gynė šventą Lietuvos žemę.

St. Catharines lietuvių Lietuvos valdovo Vytauto vainika vimo dieną mini kiekvienais metais. Gi šiemet ši šventė buvo švenčiama rugsėjo 17 dieną, sykiu minima ir 550 metų Žalgirio mūšio laimėjimo sukaktis.

Šventės minėjimas vyks rugsėjo 17 d., šeštadienį, Merriton Community Centre hall, Merriton, Ont. Trumpą žodį tars b. Lietuvos karys pulk. J. Giedraitis. Meninę programą atliks iš Čikagos b. Kauno valstybės Dramos teatro aktorius ir režisierius St. Pilka ir iš naujesnių jų menininkų pasireikšusi solistė Lilija Šukytė. Po koncerto šokiai ir piniginių loterijos traukimas. Pradžia punktualiai 6 v. p. p.

Visus lietuvius kviečiame dalyvauti, sykiu ir primename, kad šioje reikšmingoje šventėje dalyvauti yra kiekvieno lietuvių tautinė pareiga.

Visi širdingai laukiami! KLB-nės St. Catharines Apylinkės ir LVS-gos „Ramovė“ noma sukurti tik bendromis dalyvaujančių pastangomis.

Valdybos.

Dr. Roman Pniewski

Daugiametė praktika didelėse ligoninėse ir klinikose
Vidaus ligų, akušerijos ir venerinių ligų specialistas.
3537 PARK AVE, MONTREAL. Tel. V1 5-7623

Valandos. Nuo 3 iki 9 val. po pietų

SIUNTINIAI NAMIŠKIAM

Lietuvių Prekybos B-vė., Anglija.

Montrealy: Aug. Mylė. Tel. UN 1-8675

991 St. Elizabeth St., Montreal 18. P. Q.

SIUNTINIAI PILNAI APDRAUSTI.

Baltica Investment Corp.

Autorizuotas kapitalas \$ 120.000

pre. 1 Skučas, RA 2-6152, 6966-44 Ave. Rsm.

100 E. Griganavičiūtė RA 7-4097.

Reikalu Vedėjas D. N. Bal rukonis, CR 6-5075.

STANDE LUXE DRY CLEANERS

117—6th AVENUE, LACHINE

ME7-6727

Sav. P. RUTKAUSKAS

A. NORKELIŪNAS

Commissioner of the Superior Court of Montreal

MONTREAL ENTERPRISES REG'D

VISŲ ROŠIŲ DRAUDIMAS.

6695—35-ta Ave., Rosemount (kamp. St. Zotique)

Montreal 36, Que.

Tel. RAYmond 7-3120.

SIUNTINIAI

LIETUVON IR Į KITUS SOVIETŲ KRASTUS

per ANGLIJĄ ir ŠVEDIJĄ.

Visų rūšių siuntiniai pigiausiomis kainomis

per Janiną ADOMONIENĘ.

Siunčiame įvairiausius vaistus, gydymo reikmenis,
medžiagas, drabužius, odas, avalynę, siuvimo mašinas,
akordeonus, dviračius, maistą ir tt.

Užsakymai iš kitur primami paštu.

Siuntiniai pilnai apdrausti.

Kreiptis: 1319 St. Germain, Vile St. Laurent,
Montreal, P. Q. Tel. RI 4-6940.

BELLAZZI - LAMY, INC

DO 6-6941

7679 George St.,

Ville Lasale.

Įvairi medžio statybinė medžiaga. Durys, langų rėmai

Insuliacija, Ten-Test, Masonite, statybinis popieris

M. MAČIUKAS

VYRISKŲ IR
MOTERISKŲ RŪBŲ

SIUVĖJAS

AUGSTOS KOKYBĖS

RANKŲ DARBAS

ANGLIŠKOS MEDŽIAGOS

79 ir 81 St. Zotique St. E.

Tel. CR 7-0051. MONTREAL.

MŪSŲ SPORTAS

VEDA KAZYS BARONAS

OLIMPINIŲ LAIMĖJIMŲ PALYGINIMAS

Rašant šita, santykinę būsna buvo ši, palyginus Romos olimpiadą su Melburno olimpiada: Rusijos sportininkai (profesionalai) Melburne turėjo 13 aukso medalių, Romoje turį 19; JAV sportininkai (mėgėjai) Melburne turėjo 16 aukso medalių, Romoje turi taip pat 16. Italų sportininkai ypač pasižymėjo dviračių rungtynėse, kurių laimėjo visus aukso medalius.

Dešimtkovėje pirmąją pasaulinio rekordininkas Rater Johnson, turįs 8,683 taškus, prieš rusą Kuznecovą, kuris turi 8,357 taškus. 100-to metrų bėgime Johnsonas 10,9 sekundės, gavęs 948 taškus, nugalėjo Kuznecovą su 11,2 sek., ir 870 taškų. Į tolį Johnson nušoko 7 m 35 cm, Kuznecovas — 6 m 96 cm.

Olimpiada vyksta toliau. Kas vakaras jos vaizdą duoda ir aiškina televizija.

ZALGIRIS — MEISTERIS

Kauno Žalgirio rankinio (handball) komanda laimėjo visos Sov. S-gos meisterio vardą. Mūsų šiek tiek sužadė paskutines rungtynes prieš Karaliaučių ir meisterio vardą laimėjo užarnautai. Štai kaip pirmenybėse komandos išsidėstė: 1) Kauno Žalgiris, 2) Karaliaučiaus Trud, 3) Odesa, 4) Maskva, 5) Ryga, 6) Kijevas, 7) Rostovas, 8) Baku. Kaip matome, per čia metų meisteris Odesa laiko tik trečioje vietoje. Kiek blogiau sekėsi mūsų vyrų — Vilniaus Universiteto komandai. Lietuviai iš aštuonių komandų užėmė šeštąją vietą. Po šių pirmenybių, į visos SS-gos rankinio rinktinę, tapo pakviesti net septynios lietuvių: Sasiulevičienė, Bimbienė, Kurnaitė, Kirvelaitė, Dimšienė, Balsevičiūtė, Gentvainienė. Atsimenant, kad komanda sudaro vienuolika žaidėjų, lietuvaitės bus visos Sov. S-gos komandos pagrindiniai artimiausiose rungtynėse pavergėjos su Lenkija.

ZALAGAITYTĖ TIK TREČIA

Romos olimpinuose žaidimuose lietuvaitė Birutė Zalagaitytė-Kalėdienė įties metime užėmė trečią vietą, tuo pačiu laimėdama bronzos medalį SS-gos rinktinėi. Tik centimetrais pralaimėjo antros vietos laimėtojai čekiai D. Zatopkova. Apie lietuvių atsielėjusius pasiekimus Romos olimpiadoje plačiau pranešime šioms žaidimams pasibaigus.

— Vilniuje pasibaigė Pabaltijo vaikų futbolo turnyras.

Lietuviai advokatai NEIMAN, BISSETT & SEGUIN

Barristers, Solicitors,
Notary Public.
35 Heyden Street
(netoli Bloor ir Yonge)
Toronto 5, Ont.
Tel. Ofice WA 4-9501
Res. BE 3-0978

Lietuvio Advokato Įstaiga

Victor D. ALKSNIŠ
Advokatas — Notaras
62 Richmond St. West
(Kamp. Bay ir Richmond)
Room 901,
Toronto, Ont.

Telefonas EM 2-2585

A. E. McKAGUE

Barrister and Solicitor
Advokatas ir Notaras
Tel. EM 4-1394, EM 4-1395
1008 North Ontario Bldg.
330 Bay Street,
TORONTO 1, Ontario.

Kauno Ad. Mickevičiaus var do vidurinė mokykla įveikė Estijos Tartu 3:1 ir sutriuškino Rygos aistovus net 9:1, tuo pačiu laimėdama pirmą vietą. Ant ri liko latviai.

— Okupuotoje Lietuvoje išėjo iš spaudos „Sportininko žinynas“. Jame yra paduoti visi svarbiausi 1959 m. sporto įvykiai iš visų sporto šakų. Leidinys turi 284 psl. ir jo kaina 4.80 rb.

TRUMPALAIŠIS LIETUVOS

— Sportinė spauda atžymėjo Danieliaus Žilevičiaus 60 m. amžiaus sukaktį. Jubilatas yra buvęs LFLS klubo narys ir Lietuvos futbolo rinktinės nuolatinis kandidatas. Lietuvos rinktinėje žaidė vieną kartą (1924 m. prieš Estiją — 2:1 Lietuvos naudai), vėliau „persimesdamas“ į šachmatus ir trumpalaikis žaidėjas Lietuvos rinktinės ketvirtosios lentos. Šiuo metu eina Kauno sporto tarybos buhalterio pareigas.

— Minske buvo prarastos žaidėjų moksleivių žaidynės. Rungtyniauta beveik visose sporto šakose. Lietuviai užėmė pirmas vietas stalo tenise, krepšinyje ir keliose rungtynėse lengvojoje atletikoje. Bendrai, taškus laimėjo Gruzija prieš Gudiją, Latvija, Lietuvą, Estiją, Azerbaidžaną, Armeniją ir Moldaviją. Ketvirtąją vietą lietuviai teko tik dėl silpnos plaukikų pasirodymo.

— Keliaujantiems dviračiais ninkams Klaipėda Vladivostokas iki pačio tikslo dar liko beveik 2000 km. Kaip žinome, šioje kelionėje žuvo L. Alseika, seniausias Lietuvos turistis.

MASKVA VERČIASI PAVERGTAISIAIS

Sov. Sąjungos olimpinėje rinktinėje Romoje yra 97 atstovų iš 15 pavergtųjų tautų. Tai skaičiuojama: 37 ukrainiečiai, 16 gruzai, 11 gudai, šeši latviai ir estai ir armėnai, penki lietuviai, 2 kazachai, azerbaidžaniečiai, ir moldavai, ir po vieną uzbekai, turkmėnai, tadžikai, kirgizai.

— Lietuvos augštoji futbolo lyga tapo padidinta iki 24 komandų, padalinant į du pogrupus. Joje bus atstovaujamos 4 komandos iš Vilniaus, penkios iš Kauno, dvi iš Šiaulių ir po vieną iš Klaipėdos ir Panevėžio. Be to, Vilniaus zona duos vieną komandą iš Ukmergės, Kauno zona tris komandas (Vilkaviskis, Alytus, Mariampolė). Klaipėdos zona — keturias, Šiaulių zona — dvi ir Panevėžio zona — vieną iš Kedainių.

LIETUVIAI ILLINOIS FUTBOLU TAURĖS BAIGMĖJE

Čikagos „Lifanicos“ futbolo komanda pateko į Illinois (Peel) taurės baigmę. Ji rugpjūčio 28 d. pusfinaliniame susitikime įveikė „Slovaks“ vienuo 7:4. Finalas įvyko lapkričio 13 d. Winnemal stadione Čikagoje. Šis pasielimas yra pats geriausias iš ankščiau pelnytų lietuvių pergalių. Taurės žaidimuose dalyvavo 22 komandos.

MŪSŲ ŠACHMATININKAI ILLINOIS RINKTINĖJE

Rugpjūčio 28 d. Milvaukės mieste susitiko Illinois - Wisconsin šachmatų komandos ir čia Illinois pelnė 38½:12½ pergalę. Už Illinois rinktinę žaidė 6 lietuviai, jų tarpe Illinois ir Čikagos meisteris P. Tautvaišas (I

LIETUVIAI KURIA LIETUVISKAS ŠEIMAS

Savo laimei ir tautos gerovei. Kas neranda lietuviškos savo aplinkumoje, tesikreipia adresu: G. Žilvitis, 7722 George St., LaSalle, P. Q., Canada. Paslaptis garantuota. Patarna vimas nemokamas, nes reikalas tautinis.

lentoje). Čia pergalės pasiekė P. Tautvaišas, V. Palčiauskas, P. Salkauskas ir V. Karpuška. Pralaimėjimus patyrė K. Jankauskas ir A. Zujus.

SKANDALAS ROMOS OLIMPIADOJE

B. Zalagaitytė. Kalėdienė liko trečioje vietoje

Romos Olimpiados atidarymo iškilnėse įvyko incidentas, kuris parodo, kokių bereikalingų, negarbingų ir neteisėtų nuolaidų daroma Vakaruose bolševizmui. Iškilmingoje eisenoje, ku likos Prezidentas G. Gronchi tautinės komandos, nešdamos savo vėliavas ir plakatus su savo kraštų pavadinimais, Kiti jos komandos priešaky buvo nešamas plakatas su užrašu — Formoza. Kiniečių komandai atitinkantis prie Prezidento Gronchi, jos vadovas ištisė dar kitą plakata, kuriame buvo užrašyta — under protest. Šiaip kiniečiai užprotestavo viešai prieš Tarpautinio Olimpino Komiteto nutarimą, kuriuo jiems buvo uždrausta vadintis Kiti jos komanda ir primestas Formozos vardas. Toks nutarimas buvo Komiteto priimtas (34 balsais prieš 19) Sovietų Sąjungos pasiūlymu, kurį palaikė Anglijos atstovų komitete lordas Burghly. Ši Kinijai padaryta neteisėybė yra juo ryškesnė, kad, pav., Egipto - Sirijos atletams yra leista dalyvauti Olimpiadoje kaip Suvenyrių arabų respublikos komandai, nors ta Respublika apjungia tik mažą arabų dalį.

Ryšyje su kalbamu incidentu Lietuvos diplomatų šefas S. Lozoraitis yra parašęs tokį laišką Kinijos ambasadoriui:

Kinijos Respublikos atletai buvo priversti dalyvauti Olimpiadai žaidimų Romoje atidaryme su plakatu, kuriame jų krašto vardas buvo pakeistas Formozos salos vardu. Tokiu būdu, dar prieš prasidedant sporto varžyboms, Romos Olimpiada buvo pažymėta pralaimėjimu. Tačiau tai nebuvo nei Kinijos atletų, nei pačios Kinijos, kurią jie teisėtai atstovauja sporto srityje, pralaimėjimas. Tai teisė, teisingumas ir sveikas protas buvo nugalėti olimpinėje arenoje.

Kaip atstovas krašto, kuris yra Sovietų Sąjungos agresijos ir okupacijos auka, prašau Tamstą malonėti perduoti Kiti jos Respublikos olimpinei komandai mano nuoširdžios simpatijos ir visiško solidarumo žodžius.

„Chicago Tribune“ kasmetiniuose konkursuose pianino A grupėje Alvydas Vasaitis iš Čikago, Ill., laimėjo I vietą (kartu su kitais dviem) ir gavo „Superior Quality“ kvalifikaciją. Šiame konkurse anksčiau yra laimėjęs St. Baranauskas, kuris užėmė I vietą dainavimo srityje.

DAUGELIO SUKAKTŲ

Atkelta iš 3-čio psl.

Šiandieną minėdami Žalgirio pergalę.

mes tęsiame Žalgirio mūsų, kuriuo dangstosi rusiškasis imperializmas.

Šalia Žalgirio mūsų sukakties mes šiandieną minime ir dvidešimt metų sukaktį lietuvių tautos vieningo ir nepalaužiamo pasiryžimo kovoti dėl Lietuvos valstybės laisvės ir nepriklausomybės atstatymo po 1940 m. birželio 15 d., kada Sovietų armija Lietuvą okupavo. Kartu minime ir dvidešimt metų sukaktį viešo JAV 1940. VII. 23 d. pareiškimo, kad JAV nepripažins Lietuvos ir Baltijos kraštų okupacijos ir priverstino jų įjungimo į Sovietų Sąjungą.

Šiomet, prieš 12 dienų, JAV Valstybės Departamentas, atskaidamas į Lietuvos atstovą J. A. V. 1960 m. liepos 28 d. memorandumą, pakartotinai pareiškė, jog „JAV žmonės ir Vyriausybė tebėra giliai susirūpinę Lietuvos likimu ir laukia tos dienos, kada Lietuvos žmonės vėl galės vykdyti savo nacionallines teises ir pasirinkti pagal savo valią politinę, ekonominę bei kultūrinę santvarką“.

Tai yra naujas įrodymas, jog mes savo kovoje nesame vieni, bet mūsų pasiryžimo kelyje mus palaiko ir remia laisvasis pasaulis.

Visi gerai žinome 1940 metų įvykius. 1940 m. liepos 22

Port Arthur ir Fort William, Ont.

BUVO GRAŽI PARODA

Port Arthur ir Fort William lietuviai Lakehead parodoje turėjo savo skyrių. Buvo išstatyta labai gražių eksponatų. Daugelis praeivių stebėjosi ir ne vien akį žavėjo mūsų lietuviški tautiniai rūbai, audiniai ir rankdarbiai. Tai vienintelis mūsų apylinkės reprezentacinis pasirodymas. Esame dėkingi Winnipeg lietuviams — kun. Berniui, poniams: A. Balčiūnui, nei, Federavicienei, Bujokiei, Grabienei, kurios nesigailėdamos taip brangių savo tautinių rūbų, audinių, juostų, gintaro dirbinių atsiuntė mums ir tuo pagalbė parodos pasisekimui. Taip pat didelis dėkui poniams Gataveckienei, kuri per Valiūlienę paskolino ką tik gautus iš Lietuvos labai gražius rankdarbius. Iš vietinių lietuvių parodai daug dirbo dr. Jarevičiūtė, ponios Druktenienė, Radzevičienė, Giedraitienė, Jonaitis, Giedraitis, Jonaitis ir J. Mitalaitė. Visiems prisidėjusiems prie parodos suruošimo tariame aciu.

Svečias atlikė vietoj šv. mišias, pasakė gražų pamokslą, aprūpino Sv. Sakramentais. Mišioms tarnavo P. Dautartas. Pabaigus mišioms, buvo sugiedota Marija, Marija ir Lietuvos himnas. Po to sekė gegužinė su gražiomis vaišėmis. Svečias įnešė tiek gyvumo, linksmumo, kad nei nepajutome, kai atėjus vakarui, reikėjo skirstytis namo.

Sekančią dieną kun. Kulbis lankė vietinių lietuvių šeimas. Juo daugiausia rūpinosi ir važinėjo J. Krikščiūnas ir Albertas Broumanas.

Užsimokėjo solidarumo mokesčių: Pp. Pazemeckas, J. Pažauskas, J. Krupaitis, A. Broumas, V. Zujus, V. Gurtajus, A. Galiauskas, J. Dautartas, Krikščiūnas, Ramonas, Radauskas, Prisas, K. J., Jonaitis.

PASISEKUSI GEGUŽINĖ

Rugpjūčio 14 d. buvo suruošta apylinkės gegužinė P. Joku bauskų ūkyje. Pasitaukius gra

Suslavičius (užsimokėjo net už 1961 metus).

G. Mitalaitė.

d. „Vyriausybės žiniuose“, nr. 719, puslapiuose 519 ir 520 paskelbti dokumentai, kuriuose pasirašė Justas Paleckis ir V. Krėvė-Mickevičius. Pirmasis tų dokumentų nr. 5743, kalba apie „Tarybų santvarkos“ įvedimą: antrasis jų, nr. 5744, pavadinimas „Lietuvos įstojimo į Sovietų Socialistinių Respublikų sąstatą deklaracija“. Šis antrasis dokumentas visu šimtu nuosimčių patvirtina, kad

„tik Raudonosios Armijos ir Sovietų Sąjungos dėliai Lietuvoje buvo įvesta Tarybų santvarka ir kad tik dėl to Lietuva turėjo įsijungti į Sovietų Rusijos Respublikų sąstatą.“

Štai tų dokumentų atitinkamos vietos: 1) „Jei Lietuvos liaudis galėjo savo šalyje įsteigti vienintelę teisingą valstybės santvarką — sovietinę santvarką, tai visa yra tik Sovietų Sąjungos dėka.“ 2) „Dabar liau

dis galingosios Raudonosios Armijos padedama, nuvertė smeltoniškujų pavergėjų jungą ir įsteigė savo Valstybę Sovietų Valdžią“.

„Izvestija“ 1918 m. gruodžio 25 dienos nr. raše: „Estija, Latvija ir Lietuva yra ant mūsų kelio į Vakarų Europą. Jos skiria Sovietų Rusiją nuo revoliucinės Vokietijos. Ši užtvartą turi būti panaikinta. Raudonasis rusų proletariatas privalo turėti galimumo pagyventi Vokietijos revoliuciją. Be to, Baltijos jūros užkariavimas leis Sovietų Rusijai pagreitinti Skandinavų kraštuose revoliuciją. Reikia, kad Baltijos jūra taptų Sovietų revoliucijos jūra“.

Nukelta į 7-tą psl.

Be knygos nėra kultūros

Viena žinokime: knyga yra tas, kas užpildo ir laisvą laiką, ir nemigo naktis, ir bet kurią negeigiamą nuotaiką. Knyga be to, suteikia naujų minčių, atidaro naujas, plačias padaires ir patenkina dvasiškai. Todėl įsigykime sau ir dovanų artimiesiems, vaikams ir jaunimui.

Bronys Raila. TAMSAUSIA PRIEŠ AUŠRĄ 5.00
Vladas Šlaitas. ANT SAULĖGRAŽOS VAMZDŽIO (premiuota) \$ 0.50
Fr. Mauriac. GIMDYTOJA, romanas 1.75
A. Kutkus. ARTISTO ATSIMINIMAI 2.00
Ant. Škėma. ŽVAKIDĖ. 1.50
Fr. Mouriac. GIMDYTOJA, romanas 1.75
Levinas - Banišauskas, ANGLIAKASIŲ ATSIMINIMAI 3.00
J. M. Valter. SIDABRAS PRIE SANDAVAKO, Sibiro romanas 1.25

1960 METŲ KALENDORIUS, 60 psl. 1.00
Lietuviškasis LIBERALIZMAS, 12 autorių 3.00
Mokyklai ir gyvenimui. LIETUVOS ŽEMĖLAPIS 3.50
Su aiškinimais, vietų vardais ir tt.

M. Čapkauskas. AUKSO MINTYS, aforizmai 6.00
Zurnalas LIETUVA 0.50
M. Katiliškis. MİSKAIS ATEINA RUDUO Romanas \$ 5.00
A. Beronas. MĖNESIENA, rom. \$ 2.50
P. Babickas. DRAMBLO KOJOS. \$ 2.00
S. Miglinas. PAVERGTOJI LIETUVA 1.50
S. Miglinas. LIETUVA SOVIETINĖS AGRESIJOS DOKUMENTUOSE. 1.50

„STUDENTŲ VARPAS“ 0.50
J. Mingirdas. PATARLĖS, PRIEZODŽIAI, POSAKIAI 3.50
„VARPAS“ (dvigubas) 2.00
Dr. J. Prunskis. RINKTINĖS MINTYS 4.00
J. Simonaitytė. PENKIŲ PAVASARIŲ AUDROJ. 2.50
E. Bačelis. KOLCHOZAI LIETUVOJE 0.5
Karolė Požeraitė. DIDVYRIŲ ŽEMĖ. 1.50
Paulius Jutulius. PO TUKSTANČIAIS KAUKIŲ 1.50
V. Čičiūnas. TAUTINIS AUKLEJIMAS ŠEIMOJE 1.50
B. Pūkelevičiūtė. METŪGĖS. 1.00
Merimee. KOLOMBA, romanas. 2.50
V. Zemkalnis. KUDIRKOS SAJODIS 0.75
B. Stundžia. BURIJAVIMAS IR JORININKYSTĖ. 2.00
K. Požeraitė, NUSIDĖJĖLĖ, romanas \$ 2,—
J. Gruodis. VISUR TYLA, AGUONĖLĖS, RŪTA, RUGIAGĖLĖS \$ 1.50

Dr. K. Grinius, ATSIMINIMAI ir MINTYS \$ 1.50
P. Orinitaitė, MARTI IŠ MIESTO \$ 0.75
V. Tamulaitis, SUGRĮZIMAS \$ 1.10
Vytenis, RAUDONJOJI ŽVAIGŽDĖ, žudynės \$ 0.75
Prof. Roemeris, LIETUVOS SOVIETIZACIJA \$ 0.25
Pinigus siųskite adresu: 7722 George St., Ville Lasalle, Montreal 32, P. Q., Canada.

Penman's

"71" APATINIAI

Taupumui, patogumui ir apsaugojančiai šilumai štai ilgam nešiojimui ir lengvai skalbiamai žieminiai baltiniai, pagaminti iš natūralaus medvilnės. Būsite pilnai patenkinti sumokėję mažą kainą už vertingą prekę.

Yra baltinių, kelnaičių ir unijos kostiumų vyrams ir berniukams.

GARSŪS
nuo 1868 metų

71-FO-6

Taupyk ir skolinkis kredito kooperat

„P A R A M A“

Paskola 1 asm. iki \$ 3.000.—

Paskolos, indėliai ir gyvybės apdraus...

Darbo valandos:

Pirmad. ir penktad. nuo 10—12 v. ryto ir 5½—9 v. vak.
Antradieniais nuo 10 — 12 v. ryt. ir 7 — 9 val. vakaro.
Trečiad. ir ketvirt. nuo 10—12 val. ryto. Vak. uždaryta.

Būstinė: Lietuvių Namai, 1129 Dundas St. W.
Toronto, Ont. Tel. LE 2-8723.

Rugsėjo 18 d. „Palangoje“ grybų piknikas

MUZIKA, ŠOKIAI. JEIGU BUS BLOGAS ORAS, PIKNIKAS NUKELIAMAS
I SEKANTI SEKMADIENI.

Vykti 11 keliu. Vidury St. Jerome sukti į kairę keilu Milie Illes. Prie Colomban dar karą sukti kairėn. Už 3 mylių Palanga arba Lake Spring Water. Visi kviečiami dalyvauti.

MONTREAL

MOKSLO METŲ PRADŽIA

Rugsėjo 24 d., šeštadienį, prasideda pamokos šeštadienį nėse liet. mokyklose. Mokiniai sekmdienį, rugs. 18 d. 11 val. renkasi pamaldoms AV bažnyčioje. Po pamaldų A. V. salėje mokslo metų atidarymas ir registracija. Rugsėjo 24 d. 9 val. ryto mokiniai renkasi pamokoms Aušros Vartų mokykloje 5525 Angers, Cote St. Paul ir Rosemount mokykloje 3125 Dundurand (įėjimas iš 8 Ave nue).

Visi šeštadienių mokyklų mokiniai dalyvauja pamaldose organizuotai ir renkasi prieš pamaldas 10.30 val. AV. salėje.

BIRUTĖS VAITKŪNAITĖS IŠRAISKOS ŠOKIO

ir ritminės mankštos studija. 5215 Park Ave, tel. CR 7-7868, pradeda naują darbo sezoną. Pamokos paauglėms, merginoms ir moterims vyksta vakare ir dienos metu. Jos augsto profeso linio lygio dainas buvo gražiai įvertintas kanadiečių, o taip pat ir prancūzų televizijos sioties.

MUZIKOS STUDIJA,

vedama op. sol. E. Kardelienės, rugsėjo 12 d. pradėjo naujus mokslo metus ir dar priima norinčius mokytis skambinti pianu ir dainuoti. Susižinoti galima telefonu: PO 7-0473.

PONIA L. BULOTENĖ

priimta etatinė mokytoja į Margaret gimnaziją (high school) Verdune ir pradėjo darbą. Mokykloje jai pavedamos atsakingos pareigos.

● AV klebonas Tėvas J. Borevičius, S. J., sugrįžo iš atostogų ir sekmdienį laikė Tautos šventei pritaikytas pamaldas.

Dr. V. GIRIŪNIENĖ DANTŲ GYDYTOJA

3940 Rosemont Blvd.
RA 7-5552; namų RA 1-06556.

Dr. J. SEMOGAS

5441 Bannantyne, Verdun.

Pirmadienį ir trečiadienį 7—9 p. m.
antradienį ir penktadienį 2—4 p. m.
trečiadienį 2—4 ir 7—9 p. m.
šeštadienį 11—1 p. m.

PO 7-3175; namų DO 6-9582.

DANTŲ GYDYTOJAS

Dr. J. MALISKA

2 biurai:

5441 Bannantyne, Verdun.
1396 St. Catherine St. W.
(prie Bishop).
Siute 419, tel. UN 6-8235
Namų tel. DO 6-0682

Nosies, gerklės ir ausų
specialistas ir chirurgas

Dr. R. CHARLAND

78 St. Joseph Blvd. W.
VI 2-9958

Dr. E. Andrukaitis

956 SHERBROOKE E.
Tel.: LA 2-7236

BANKAS „LITAS“ ROSEMOUNT

pradeda operacijas nuo ateinančio sekmdienio. Bankas bus atidarytas St. Philomen bažnyčios salėje, kurioje kun. Dr. Juzevičius laiko lietuviams pamaldas kiekvieną sekmdienį 10 val. ryto. Operacijos bus atliekamos tuoj pat po pamaldų. Bus galima įstoti naujais nariais, idėti ir išimti pinigus, paduoti pareiškimus paskoloms ir atlikti visus bankinius reikalus. Į Rosemountą tuo reikalu kas sekmdienį nuvyks banko vedėjo padėjėjas Pr. Rudinskas.

Tokio „Lito“ bankinių operacijų skyriaus atidarymas ir išlaikymas priklausys nuo rytinėje Montreale dalyje gyvenančių lietuvių susidomėjimo. Jiegu tuo „Lito“ siūlomų patarnavimų naudosis tik labai mažas tautiečių skaičius, tai po tam tikro bandomojo laiko „Lito“ valdyba tą reikala persvarstys. Šis naujo. Todėl visi to rajono lietuviai kviečiami šias „Lito“ pastangas aktingai paremti.

St. Philomen parapijos bažnyčia yra 5465—5th Ave, Rosemount, prie Masson gatvės.

Pr. R.

BANKO „LITAS“ NARIAI
prašomi atkreipti dėmesį į naujas banko darbo valandas. Šiomis dienomis, kurios yra paskelbtos nuolatiniame mūsų skelbime N. Lietuvoje ir T. Žiburios. Būtų labai geistina, kad visi krepšius tik tomis valandomis.

BUVĖS MONTREALIETIS ST. BALTAUSKAS,
prieš metus išsikėlęs į New Yorką, prieš dvi savaites vedė Mariją Banevičiūtę ir apsigyveno Hartforde, Conn. Povestuvinės kelionės proga su žmona buvo užsukę į Nepr. Lietuvos redakciją, išgijo lietuviškų knygų, ir įteikė NL auka ir išvyko, puikiai savo mašina, į Hartfordą.

Dr. V. PAVILANIS

3439 Beaconsfield,
N. D. G., Montreal.
HU 1-8437

Dr. A. O. JAUGELIENĖ

Dantų Gydytoja
1410 Guy St., 1 a. 11 kamb.
WE 2-6662; namų PO 8-8096

ADVOKATAS

STASYS DAUKSA, LL. D.

4 Notre Dame St. E.

Suite 901

UN 1-8933

ADVOKATAS

JOSEPH P. MILLER,

B. A., B. C. L.

Suite 205

168 Notre Dame St. E.

UN 6-2063 ir UN 6-2064

Resid.: 40 Lafleur.

LaSalle. DO 6-1570

NOTARAS

JUOZAS BERNOTAS

B. A., B. C. L.

215 St. James West,

7 aukštas.

Tel. AV 8-3115.

Namie 2654 Hogan

Tel.: LA 5-7023, 7—9 v. v.

ŠVENTO KAZIMIERO PARAPIJA

ši sekmdienį, rugsėjo 18 dieną, 3 val. po pietų organizuotai vyksta į Montreale kapines, aplankyti mirusiųjų kapus ir jasimelsti už jų sielas. Visus parapijiečius klebonas kviečia dalyvauti.

DAKTARĖ V. GIRIŪNIENĖ,

pradeda dantų gydymo darbą (žiūrėkite jos skelbimą). Dr. V. Giriūnienė paskutinį laiką aros togavo JAV, lankėti ateitininkų kongrese Chicagoje, gerai atilsėjo po mokslo darbų ir pradeda gydytojos praktiką Kanadoje, nors ji ir Lietuvoje jau praktikavo.

SVEČIAI PAS PP. D. NORKELIŪNAS

Igojo savaitgalio proga, pas Ponus D. Norkeliūnas seį. lan kėsi iš Ročesterio brolis, Petras Norkeliūnas, su šeima ir p. Ona Avižienienė. Montrealyje svečiai praleido kelias dienas ir aplankė pažįstamus.

● Pp. Lukoševičiai, Bronė ir Jonas, išvežė į JAV sūnų Vilmą, manta tęsti mokslų.

● Buvę montrealiečiai pp. Lašiai, paskutiniu metu Ontario turėję savo ūkį, išsikėlė į JAV. Jiems buvo suruoštos gražios išleistuvės pp. Alinauskų namuose, kur dalyvavo gausūs būrys artimųjų, linkėjusių išvykstantiems laimingo įsikūrimo Amerikoje. Pp. Lašiai išvyksta į Omahą, Nebraską, kur gyvena p. Lasienės brolis.

● Vičas sen. sirgo ir buvo ligo ninėje, bet jau sugrįžo į namus.

Aušros Vartų Parapijos

SV. ONOS DRAUGIJA

š. m. rugsėjo 28 d.

ruošia

MADŲ PARODA

Aušros Vartų Salėje

Komentatorė — Sylvia Claude

Parodoje dalyvauja 6 krautuvės

ir visos skiria

vertingas dovanas

Stambus įžangos laimėjimas.

Pradžia 8 val. vakaro.

Įžanga \$ 1.00.

PRIIIMAME UŽSAKYMUS

vyr. kostiumam, patam etc.

IŠ GERIAUSIŲ ANGLIŠKŲ MEDŽIAGŲ.

Garantuotas geras darbas.

Labai prieinama kaina: \$ 46.— — \$ 52.—.

Taip pat parduodame visokių rūšių vilnonės medžiagas

SIUNTINIAMS

su specialia nuolaida iki 30%.

Kalbame lietuviškai.

Kviečiame įsitikinti, kad

perkant pas mus sutaupysite.

OSMODE CLOTHING MFG. CO.

KATEX WOOLLENS & TEXTILE CO.

1449 St. Alexander St., kamb. 1114. Montreal.

Telef.: biznio VI 2-5319; namų VI 9-8020.

Taupyk ir skolinkis

SAVO KREDITO KOOPERATYVE

„LITAS“

Santaupos pilnai apdraustos. Paskolos lengvai ir greitai duodamos bet kokiam geram tikslui.

Bankas veikia: Šiokiadieniais 1451 Crawford Bridge Ave. Verdun.

Rytais — pirmadienį nuo 10 iki 1 val. ir šeštadienį nuo 10 iki 12 val.

Vakara — pirmadienį, trečiadienį ir penktadienį nuo 7 iki 8 val.

Sekmdieniais Aušros Vartų Parapijos salėje banko patalpose nuo 10.30—1 val.

Pirm. A. Norkeliūnas RA 7-3120. Ved. D. Jurkus PO 7-4280

A. J. MORKIS

Real Estate and Mortgage Broker

(Narys Toronto Real Estate Board ir Canadian Association of Real Estate Boards)

NUO

15 RUGSĖJO 1960 M.

persikėlė

IŠ

1077 BLOOR STR. W.

I

NAUJAS MODERNIAS PATALPAS

1385 Queen W. TORONTO

(prie Landsdown St.)

Tel. LE 4-8459

Turime pardavimui gerų namų, farmų, visokių biznių, vasarviečių.

TAUTOS ŠVENTĖS IR ZALGIRIO MŪŠIO MINĖJIMAS

Montrealyje buvo labai įspūdingas, įdomus ir išsidėmėtinai pamokantis, gyvais Lietuvos istorijos faktų prisiminimais ir vaizdais.

Iš ryto buvo iškilmingos pamaldos, užbaigtos Tautos himnu; 4 val. po pietų Mc Gee salėje — akademija. Gražiu žodžiu įvadą padarė Dr. J. Žmuidzinas. Labai įdomią paskaitą skaitė žymioji mūsų istorikė Dr. Vanda Daugirdaitė - Sruogienė (ir vienas ir kitas žodis bus plačiau suminėti sekančiame

TORONTO

SPRINGHURSTAS PASI RYZĖS GERAI SUSITVARKYTI

Vasarai einant prie pabaigos, lietuvių vasarvietėje Springhurst pastovių vasarotojų viškai sumažėjo, nors savaitga-

lyje poilsiautojų dar daug. Vasarvietė vis plečiasi, ir statoma naujų vasarnamių. Netoli saies darbą jau įpusėjo N. L. bendra darbis inž. P. Lelis.

Labai gerai tiko tuojau po Dr. Sruogienės paskaitos, kurioje buvo iškelta Vytauto Didžiojo asmenybė, akt. J. Akutino padeklamuotas Švitrigailos monologas iš Balio Sruogos „Milžino paunksmė“, kuris kaip tik tai poetiniu žodžiu sutvirtino abiejų paskaitininkų mintis ir įtaigijimus.

Po paskaitų sekė koncertinė dalis, kuri nebuvo ilga, bet jėmė mi ir gražiai pasisekusi. Sol. A. Keblys padainavo J. Starkos „Tušti paliktieji namai, St. Gai ievičiaus Klajūną ir biso St. Šimkaus Oi kas sodai. Sol. A. Paškevičienė padainavo Br. Budriūno Tykiai Nemunėlis teika, V. Kuprevičiaus Lakštin galos giesmę ir biso Bielazaro Rugiagėlės. Abu solistai po to padainavo du duetas—St. Šimkaus Plaukia sau laivelis ir St. Navicko Augštas kalnas. Abu solistai padarė gerą įspūdį, ir susilaukė gražaus publikos įvertinimo. A. Paškevičienė įteikė tas gražus buketas rožių. Sol. S. tams akomponavo R. Laughlin.

V. Žižiui Seimelio prezidiumo vardu padėkojus paskaitininkams, suminėtiems menininkams, dail. V. Remeikai (už scenos dekoravimą) ir visuomeni už atsilankymą, minėjimas užbaigtas Tautos himnu.

„PALANGOS“ VASARVIE TĖJE ST. COLOMBAN

dar galima pasirinkti gražių skypų su šimtmetėmis pušimis, baltų kopų smėliu ir privažiu pliažu.

Toliau nuo vandens esantieji sklypai parduodami ypatinai žema kaina. Pamatyti sklypus geriausia šeštadienį arba sekmdienį. Ta pačia proga pasimaudyti ir praleisti dieną „Palangos“ pušyne.

MASSON FURS

J. GRAZYS

Parduoda gatavus, siuva naujus, remoduliuoja ir taiso senus

kailinius paltus.

Vasarai saugus išlaikymas su apdraudimu.

3365 Masson St.,

Montreal.

Tel. RA 1-6005.

TAISAU IR DAZAU

lengvas mašinas.

Lietuviams nuolaida.

Skambinkite telef. DU 9-0571.

V. Sušinskas.

I. G. ELECTRIC R'd.

Elektros kontraktorius

IGNAS GURČINAS

3260 Curatteau

Montreal. Tel. CL 5-5515

DISTR. ESTATE BROKERS

177 Sherbrooke W. VI 2-8501

F. Jasutis LA 2-7879

A. Markevičius CR 9-9793

P. Adamonis RA 2-2472

P. Baltuonis LA 6-2084

Pr. Rudinskas HU 1-2457

Sekite mūsų skelbimus apie paskirus objektus N. L., T. Z., Star, La Press.